

JAARVERSLAG 2016

vzw De Oever, organisatie Bijzondere Jeugdzorg, partner binnen Integrale Jeugdhulp, erkend door het Agentschap Jongerenwelzijn

Woord vooraf	3
Expeditie 2021: krachtig organiseren	4
Cliënten: heroes (we could be)	8
Medewerkers: grote helden, kleine helden	18
Partners: gebundelde krachten	22
Samenleven moet	24

- onze missie -

De Oever wil elk kind en elke jongere de kans geven zich optimaal te ontwikkelen. We bieden een antwoord op zorgvragen van kinderen en jongeren die signalen geven dat hun ontwikkeling niet probleemloos verloopt.

KANSEN GEVEN,

KRACHTEN BUNDELEN, TALENTEN ONTWIKKELEN

WOORD VOORAF

Een mooie lentedag. Heerlijk warme voorjaarszon. Alsof de natuur wil meeschrijven aan ons jaarverslag 2016. Het jaar waarin we onze **strategie 2016-2021** echt beginnen vormgeven. Een jaar dus vol energie en vol verandering. Een jaar met een nieuw congres en met heel veel nieuwe en vernieuwende initiatieven. Een jaar waarin de cliënt centraal staat en de medewerkers opnieuw het beste van zichzelf geven. Kortom: een jaar waarop we graag terugkijken met een groot 'plus est en vous'-gevoel.

Naast goede gevoelens waren er zeker ook moeilijke momenten. We denken aan Elke die ons leerde dat we vanuit dankbaarheid makkelijker weer naar een gelukkig gevoel kunnen. Zo konden we achter elke wolk weer de zon zien.

Onze nieuwe strategie helpt ons om de juiste dingen te doen voor de korte, en voor de lange termijn. We hebben sterk ingezet op alle 4 pijlers van onze toekomstvisie: de cliënt, de medewerkers, onze partners en de samenleving.

Cliënten **De cliënt aan het stuur**

We maken in 2016 nog meer een punt van participatie. Onze cliënten denken en werken mee aan alle belangrijke veranderingsprocessen en activiteiten: het nieuwe organisatiemodel, de vereenvoudigde intake en verslaggeving, het programma voor VLOT, de BZW-activiteiten, de activiteiten vanuit het dagcentrum, het fietsatelier in Fonto Nova, een meetinstrument voor cliënttevredenheid, ... Het concept van sleuteloverleg is onze hefboom om de cliënt meer vormgever van zijn eigen traject te maken. We voegen de daad bij het woord en tonen onder meer met Blijde Gedachten de samenleving hoe krachtig onze kinderen en jongeren zijn.

Medewerkers **Doen waar je goed in bent**

Ons 2e Oevercongres op 12 april 2016 stond volledig in het teken van een nieuw organisatiemodel, dat vertrekt vanuit de cliënt en verder bouwt vanuit de rollen die nodig zijn voor een goede begeleiding. Mede dankzij het Europees Sociaal Fonds konden we goede praktijken van toonaangevende organisaties vertalen in belangrijke fundamenten voor een organisatiemodel op onze eigen maat, waarin iedere medewerker vanuit zijn passie en zijn talent de juiste rollen kan opnemen en met kansen tot ontwikkeling, engagement en betrokkenheid. Wendbaar en regelluw. Gebouwd op vertrouwen in zelfleiderschap en talent en met actieve coaching voor iedere medewerker.

Partners **Samen sterk, iedereen wint**

Nooit had De Oever zoveel vrijwilligers en steungezinnen als in 2016. Daarmee geven we invulling aan onze visie om rond elke cliënt een stevig netwerk uit te bouwen. Voor het eerst zijn we als organisatie actief betrokken bij Intersectorale Prioritaire Hulpvragen voor kinderen met extra noden. We zijn penhouder van één van de drie Vlaamse intersectorale zorgnetwerken, waarin jongeren met zeer complexe hulpvragen multidisciplinair geholpen worden. Van het crisismeldpunt -18 kregen we de feedback dat we een van hun meest geëngageerde en betrouwbare partners zijn. We vermelden in dit jaarverslag graag onze partners in de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp voor contextbegeleiding, dagbegeleiding in groep en contextbegeleiding in functie van positieve heroriëntering, waarmee we op korte tijd een intense inhoudelijke samenwerking hebben kunnen uitbouwen. Door sterk te netwerken, creëren we een lerende dynamiek met onze partners.

Samenleving **De wereld verbeteren**

Stellen dat het thema 'vluchtelingen' in 2016 voor onze samenleving een belangrijke uitdaging vormde, is een open deur intrappen. Los van politiek en polemiek, louter gedreven door onze missie engageren we ons zo sterk mogelijk om deze kinderen en jongeren alle mogelijkheden van onze samenleving te laten verkennen, willen we hen toelaten om hun talenten hier te ontwikkelen en zo een positieve bijdrage te leveren aan onze samenleving. Wij noemen deze doelstelling: de jongere een positieve participatieboost geven.

In de praktijk werken we nauw samen met Fedasil, met het Agentschap Jongerenwelzijn, met Pleegzorg Limburg en tal van andere partners aan onze projecten Saudade, Konekto, CBAW NBBM en de ondersteuning van pleegzorg en andere categoriale voorzieningen voor de doelgroep NBBM (niet-begeleide buitenlandse minderjarigen). Het is fijn om vast te stellen dat het beleid onze adviezen vraagt en er – tot op zekere hoogte – ook rekening mee houdt.

We hadden u bij de vorige editie de eerste concrete resultaten van onze Expeditie 2021 beloofd. Wel hier zijn ze.

Gilbert Gerrits, voorzitter

Thierry Taverna, algemeen directeur

ONZE EXPEDITIE GAAT VERDER

Volg onze tocht op www.expeditie2021.com

Deze expeditie wordt mee mogelijk gemaakt
dankzij de steun van

Krachtig organiseren, de cliënt centraal

Aan de hand van de vernieuwde missie en visie, de strategische doelen 2016-2021 en de ontdekking van ieders persoonlijke kwaliteiten zetten we op ons tweede oevercongres samen met ons designteam de fundamenten uit voor ons nieuw organisatiemodel.

Uitdagingen voor de nieuwe organisatie

Aan de basis van onze ESF-aanvraag "Expeditie2021 - krachtig organiseren" lagen een aantal belangrijke uitdagingen.

- maatschappelijke uitdagingen - macro niveau
 - integrale jeugdhulp (continuïteit, zorg op maat, RTJ,...)
 - kwaliteitsdecreet en enveloppefinanciering
 - langer werken
- uitdagingen op organisatieniveau - meso niveau
 - zorgcontinuïteit voor de cliënt - geen aparte afdelingen per hulpvorm
 - efficiëntere werking - meer cliënttijd, minder vergadertijd
 - minder hiërarchische niveaus - inzetten op vertrouwen en op het subsidiariteitsprincipe
- uitdagingen voor de individuele medewerker - micro niveau
 - vraag naar een talentgerichte benadering
 - combinatie gezin en werk
 - werkbaar langer werk

Het nieuwe organisatiemodel moet onze organisatie helpen om een goed antwoord te bieden op al deze uitdagingen.

Het designteam speelt zijn rol

Na Oevercongres I (oktober 2015) wordt een designteam samengesteld met als opdracht een basis uit te werken voor het nieuw organisatiemodel voor vzw De Oever. In het designteam zijn medewerkers vanuit diverse functies vertegenwoordigd. DISIR verzorgt als externe consult de procesbegeleiding. De groep vertrekt van het spreekwoordelijke 'wit blad' voor de nieuwe organisatie en kiest om van bij de start het vraagstuk te benaderen met de cliënt centraal. De hamvraag luidt: "Welke rollen zijn nodig voor een optimale dienstverlening aan onze cliënt?"

Verder bouwend op de keuze om het vraagstuk vanuit rollen te benaderen, formuleert het designteam **5+1' uitgangspunten als kapstok voor het toekomstige organisatiemodel:**

- een job is de combinatie van verschillende rollen die elke medewerker opneemt
- elke medewerker neemt zelfleiderschap over hoe hij zijn rol(len) invult
- de eindverantwoordelijkheid ligt zo dicht mogelijk bij de uitvoerder
- we voorzien voor ieder ruimte om te leren
- we zoeken naar een manier om positief verbonden te zijn met elkaar, met de cliënt en met de organisatie
- als we twijfelen, nemen we de visie erbij

Tijdens deze samenkomsten is ruimte voor inhoudelijke discussies, rollenspelen, het bekijken van inspiratiemateriaal, getuigenissen en bezoeken aan andere organisaties (o.a. Tonuso, Spooren, Wit-Gele Kruis Oost-Vlaanderen), en toetsing van een aantal fundamentele vragen bij cliënten.

Het designteam definieert vanuit cliëntperspectief **5 kernrollen als fundament voor de verdere organisatieontwikkeling.** De inzet en de combinatie van deze rollen op maat van iedere cliënt bepalen het succesvolle verloop van de begeleiding van iedere cliënt. Hoe eenvoudig deze rollen op het eerste gezicht ook lijken, ze vormen een erg stevige basis voor een organisatiemodel.

Rond de cliënt staan 5 kernrollen: de trajectbegeleider, de begeleider van leer- en leefactiviteiten, de nachtbegeleider, de cobegeleider en de expert. Alle andere toekomstige rollen zullen ondersteunend zijn aan deze rollen.

12 medewerkers, **1** bestuurslid en **1** externe consult werken in **8** samenkomsten aan **5** nieuwe rollen. **8** jongeren geven hun ongezoeten mening over deze ideeën.

Het designteam stelt voor om iedere jongere een eigen trajectbegeleider te geven. Deze zorgt voor de jongere en voor het gezin. Wat vinden jullie van dat idee?

"Goed idee, iemand die je hele traject opvolgt. Zo moet je je niet telkens aanpassen aan een nieuwe begeleider en alles opnieuw vertellen. Het moet dan natuurlijk wel klikken."

Een trajectbegeleider zien jullie alvast zitten. Jullie geven ook aan meer te willen leren in De Oever. Zijn er nog speciale begeleiders waaraan jullie denken?

"Een sport- en hobbybegeleider, een winkelbegeleider, een kookcoach en om overal vlot te geraken een Oever-taxi. Dat zou de max zijn."

Hebben jullie er geen moeite mee dat jullie eigen begeleider ook de begeleider is van jullie ouders?

"Dat lijkt ons geen probleem. In het dagcentrum is dat vandaag ook al zo. Mijn eigen begeleider is daar ook de begeleider van mijn gezin. En we zullen wel snel merken of onze begeleider te vertrouwen is om alles tegen te vertellen. We letten daar wel op en zullen er wel afspraken over maken."

Oevercongres II: tot welke rol laat jij je verleiden?

100 medewerkers, 3 bestuurders en 10 externe piraten hakken knopen door op oevercongres II.

De Oever flirt met nieuwe rollen

12 april 2016, op dit oevercongres in Alden Biesen leggen we een spannend stuk van onze expeditie af. Uitgerust met onze bagage vol persoonlijke talenten beginnen we aan de dag (zie verder pag. 19). Eén met eigen-talent-gepersonaliseerde congreskrant voor iedere medewerker loodst ons door dit avontuur. Ook deze editie zullen 10 externen (piraten) heel de dag meedenken.

Het designteam stelt "in première" de nieuwe rollen voor. Zij worden hiervoor muzikaal bijgestaan door Aïsa, een jongere uit één van onze leefgroepen en Dimi Dumortier. Luister en bekijk deze clip op www.expeditie2021.com.

Heilzame cirkels

In groepen van 10 tot 12 medewerkers worden deze rollen gevoeld, gewikt en gewogen, begrepen en versterkt. We peilen concreet naar de meerwaarde voor de cliënt en de meerwaarde voor de medewerker. We vragen naar aanvullingen, naamsuggesties voor de verschillende rollen, ondersteuning die op alle vlakken nodig kan zijn om deze rollen waar te maken.

Naast de voorgestelde rollen hebben we in De Oever ook andere rollen nodig. Met de ondersteunende diensten wordt al een eerste denkoefening gedaan.

Kleur bekennen, 2 vragen

"Vormen de rollen die we hebben besproken op dit congres een stevig fundament voor ons organisatie-model?"

Elke medewerker geeft via een app zijn/haar mening op deze vraag. 89% van de deelnemers antwoordt met "akkoord" of "helemaal akkoord". De overige 9 respondenten antwoorden "niet eens/niet oneens". Geen enkele deelnemer stuurde een antwoordformulier door met de score "niet akkoord" of "helemaal niet akkoord".

"Welke toekomstige rol wil jij als medewerker spelen in de nieuwe oever?"

Medewerkers die nog geen antwoord kunnen geven, kunnen hun verder later inspireren of informeren bij de FAQbar.

Rolomschrijving vanuit cliëntperspectief

TRAJECTBEGELEIDER

De trajectbegeleider is mijn professionele coach die mij en mijn gezin en/of netwerk ondersteunt doorheen mijn hele zorgtraject.

CO-BEGELEIDER

Mijn co-begeleider is de back-up van mijn trajectbegeleider en springt in als mijn trajectbegeleider er niet is.

BEGELEIDER VAN LEER- EN LEEFACTIVITEITEN

Een team van begeleiders van leer- en leefactiviteiten zorgt ervoor dat ik de beste dagelijkse zorgen krijg. Zij organiseren leeractiviteiten voor mezelf en voor mijn gezin rond thema's die ons helpen om onze doelen te bereiken en leuke activiteiten waaraan ik graag deelneem.

NACHTBEGELEIDER

De nachtbegeleider zorgt voor een rustig en veilig verloop van de (late) avond, nacht en ochtend. Op hem/haar kan ik rekenen wanneer ik hem/haar 's nachts nodig heb.

EXPERT

Voor sommige thema's krijg ik de hulp van een expert, die helpt bij het bereiken van mijn doelen. Het is wel fijn om iemand te hebben die daar veel van weet en ons zo kan helpen.

Meer rolbeschrijving:
www.expeditie2021.com

Stap voor stap naar een nieuw organisatiemodel

Van implementatieplan tot werf

Na de beslissing en goedkeuring van de Raad van Bestuur rond de fundamenten voor het nieuwe organisatiemodel heeft het CD-team werk gemaakt van een concreet implementatieplan

Vanuit de feedback van het Oevercongres en de nabesprekingen binnen het designteam komen volgende thema's in de implementatie zeker aan bod:

- aftoetsen van de namen en omschrijvingen met cliënten en eventueel herformuleren
- toevoegen van rubrieken 'nodige bagage/competenties' en 'verwachte resultaten' aan de vijf rollen
- organisatiemodel verder uittekenen (ondersteunende rollen, coaching, leiderschap, ...)
- rollen kwantificeren (jobtime, caseload, ...), mogelijke combinaties bekijken en personeelskader uittekenen
- concrete planning en fasering opmaken voor effectieve implementatie (vlotte overgang verzekeren van 'organisatie A' naar 'organisatiemodel B')
- sociaal-juridische consequenties bekijken in sociaal overleg
- verdere ondersteuning medewerkers en leidinggevenden in veranderingsproces voorzien (i.s.m. Ascento)
- verzorgen van een goede interne communicatie

Andere acties die in belangrijke mate mee bepalend zijn voor de organisatieontwikkeling zijn onze infrastructuurplannen en de ontwikkeling van een gedragen sociaal-pedagogisch concept.

In het najaar van 2016 start de beleidsploeg een aantal werf (werkgroepen) om deze thema's verder vorm te geven.

Ruimte om te experimenteren

Coaching

We experimenteren volop met de rol van individuele coach, teamcoach en het concept van zelfsturende teams. In Saudade hebben we van de opstart van deze nieuwe werking gebruik gemaakt om de teamleden zelf verantwoordelijk te maken voor de aanpak en het resultaat van hun begeleiding van leer- en leefactiviteiten. Ook de rol van 'trajectbegeleider', zoals vormgegeven in het congres, is een eerste keer op de

kaart gezet. In dezelfde periode startte ook in Fonto Nova een experiment en stapte het team contextbegeleiding over van een teamverantwoordelijke naar een teamcoach. We gebruiken deze ruimte om ons te helpen "al doende te leren" en ons te doen nadenken over goede krijtlijnen voor coaching en teamwerking.

Personeelsplanning

Om de overgang van ons oude organisatiemodel naar het nieuwe organisatiemodel te realiseren hebben we gekozen voor een stapsgewijze aanpak. We kiezen voor een 'evolutie' en niet voor een 'revolutie'. Het is onze ambitie om ieder jaar op 1 januari een nieuwe stap in de richting van de nieuwe rollen te zetten. Zo creëren we ruimte om in de loop van het jaar ons model verder te verfijnen, goede afspraken te maken en vanaf oktober een personeelsplanning op te stellen die opnieuw groeit in de richting van het nieuwe model. Voor 2017 plannen we een eerste formele omkadering en invulling van trajectbegeleiders en een verdere stap naar team- en individuele coaching in De Souw, Huis 17, De Najade en De Wimmert. We willen uiterlijk in 2021 helemaal landen, maar aan het tempo dat we in 2016 hebben ingezet moet het in 2018 of 2019 al lukken!

Expertise in de kijker, intern en extern.

De expertrol is één van de 5 kernrollen. In 2016 hebben we zowel via de projectwerking (NBBM pleegzorg) als in onze structurele werking (o.a. positieve heroriëntering, inspiratielunches) onze expertise ingezet om andere organisaties te ondersteunen en te versterken in hun opdracht.

Ook intern trachten we de aanwezige expertise zo veel mogelijk organisatiebreed in te zetten. Verschillende teams werken samen om trainingen te organiseren voor jongeren uit verschillende modules, we bieden activiteiten aan voor alle Oever-jongeren en zorgen voor time-out mogelijkheden voor jongeren uit andere leefgroepen. Ook medewerkers springen in om jongeren of leefgroepen uit de nood te helpen met vervoer of specifieke ad hoc vragen in concrete begeleidingen...

Uitdagingen

- Realisatie van strategische doelstellingen
- Strategie intern en extern uitdragen
- Uitwerken en uitvoeren van het implementatieplan: werven
- Het nieuwe organisatiemodel vertalen in een strategisch personeelsbeleid
- Medewerkers enthousiast houden tijdens de veranderingsprocessen en zorgen voor vlotte overgangen

94% van de congresdeelnemers gelooft dat dit veranderingsproces zal leiden tot positieve resultaten en kijkt naar de toekomst door een roze (zonne)bril.

Kwaliteiten uit "vul je reistas"

ambitieuw ondernemend volhardend zorgzaam inlevend
 waarderend helpend bemiddelend sociaal open oprecht
 gestructureerd nuchter georganiseerd grondig door-
 zettend positief optimistisch enthousiast dynamisch
 vrolijk zelfkritisch zelfbewust eerlijk direct creatief
 oplossingsgericht deskundig methodisch rustbrengend
 verbindend vriendelijk speels communicatief luisterend
 begripvol coachend standvastig veelzijdig

HEROES (WE COULD BE)

Titelsong/lyrics Alesso ft. Tove Lo

CLIËNTEN ZITTEN AAN HET STUUR

We vertrouwen in de krachten van onze kinderen en jongeren, hun gezin en netwerk en werken samen met hen aan een positief traject. We kiezen voor een creatieve en stimulerende aanpak met de cliënt als belangrijkste vormgever.

De kracht van de jeugd

“Zoveel mensen die mij ni kennen, ze zien alleen maar wa ze zelf wille

Perceptie kan me nog weinig brengen toch zou ik iemand die u Helpt gunne”, uit Gij waart er ni (Jay Thomas)

Meer dan 27.000 kinderen en jongeren in Vlaanderen komen vandaag met jeugdzorg in aanraking. Dat betekent dat 1 kind op 70 te maken heeft met de bijzondere jeugdzorg.

Meer dan 9 op die 10 jongeren die wij begeleiden zijn het slachtoffer van een opvoedingssituatie die niet OK is. Nochtans bestaat er een hardnekkig beeld in de samenleving dat onze jongeren zelf niet OK zouden zijn: crimineel, drugs-verslaafd, onhandelbaar, ongehoorzaam, ... Dat uit zich in de grote en de kleine dingen van iedere dag... Mensen die zich hardop afvragen waarom die vluchtelingen zoveel voordelen krijgen of een formulier op school waarop je moet

invullen uit welke 'instelling' je komt en - god betert - 'waarom je daar geplaatst bent'.

Die beelden stroken niet met wat vzw De Oever iedere dag ziet en beleeft. Daarom hebben we ons voorgenomen om dat zoveel mogelijk te tonen, een ander beeld op te hangen van kinderen en jongeren die iedere dag het beste van zichzelf geven. We hebben beslist om de spreekwoordelijke muren rond onze organisatie te slopen en elke gelegenheid ten baat te nemen om te tonen hoe krachtig onze kinderen en jongeren zijn. De samenleving verandert enkel als we daar zelf werk van maken.

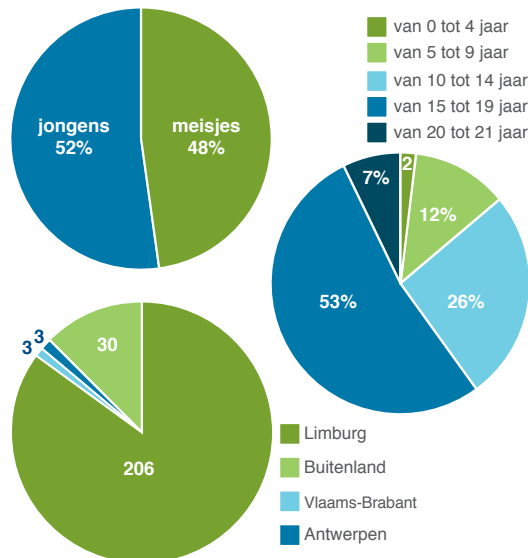
Uitdagingen

- Focussen op talenten van kinderen en jongeren en aan de samenleving tonen hoe krachtig deze kinderen en jongeren zijn
- Een positieve boodschap brengen van hoop en kansen voor nieuwkomers en hun bijdrage aan onze samenleving
- Ja-cultuur initiëren

In België gaan jongeren gemiddeld op **24,9 jaar** alleen wonen. Jongeren uit de jeugdzorg staan **7 jaar vroeger** voor deze uitdaging en dit meestal zonder steun van ouders en op een schakelmoment in hun leven.

DE KINDEREN/JONGEREN IN BEGELEIDING IN DE OEVER: CIJFERS 31/12/2016

Procentuele verdeling naar geslacht en aantal begeleide jongeren volgens leeftijd

Aantal begeleide jongeren naar woonplaats/herkomst

242 kinderen/jongeren
17 nationaliteiten
meer dan 1000 betekenisvolle relaties

Jongeren naar nationaliteit

Nationaliteit	aantal
Belgische	175
Afghaanse	37
Duitse	2
Nederlandse	6
Pakistaanse	1
Congolese	4
Somalische	3
Italiaanse	2
Syrische	2
Poolse	1
Mongoolse	1
Irakese	1
Eritrese	2
Fransen	2
Roemeense	1
Sierra Leonese	1
Rwandese	1
Totaal	242

Leefsituatie voor de begeleiding

Leefsituatie	aantal
Adoptiegezin	1
Asielcentrum	1
Begeleidingstehuis	2
CKG	4
Crisisplaatsing	8
Dagcentrum	4
Ouders	98
Gemeenschapsinstelling	4
Oc Kapellen	1
Oooc	16
Opvang NBBM	32
Pleeggezin	12
Psychiatrie	6
Residentieel BZJ	28
Thuisbegeleiding	2
Woont alleen	3
Onbekend	6
Andere	14
Totaal	242

“Het was schrikken vorige zomer toen in een tent aan de Genese Blaarmeersen het lichaam van een jongeman gevonden werd. Jordy Brouillard verbleef in een instelling tot hij 18 werd. Het leven na de instelling kon hij niet aan. We zijn binnen De Oever het gesprek hierover met onze jongeren, medewerkers en bestuurders aangegaan. We wilden weten hoe het voor iedereen voelde en welke lessen we hieruit zelf kunnen trekken. Onze 'cliënt aan het stuur' visie verder vertalen in een warme aanpak op ieders maat en veel aandacht voor permanente perspectiefontwikkeling in onze begeleidingen.”

Integrale Jeugdhulp: wij zetten ons in voor één jeugdhulp

In 2016 hebben we effectief werk gemaakt van een breed partnerschap voor de meest kwetsbare jongeren en we zijn gaan zoeken naar meer mogelijkheden voor zorg op maat voor iedere jongere. Onze Positieve Heroriëntering komt stilaan onder stoom. We hebben onze samenwerking met het crisismeldpunt verder uitgebreid. We willen vanaf nu onze cliënttevredenheid effectief meten en de resultaten gebruiken om onze dienstverlening nog te verbeteren.

Uitdagingen

- Structurele samenwerking met crisismeldpunt -18 uitbreiden
- Eerste meting cliënttevredenheid uitvoeren, resultaten bespreken en verbeteracties formuleren
- Voor iedere jongere een vertrouwenspersoon
- Vrijwilligersbeleid aanpassen aan nieuwe visie
- Evolutie naar persoonsvolgende financiering voorbereiden
- Module-onafhankelijke trajectbegeleiding realiseren

13 opgestarte begeleidingen “Positieve Heroriëntering”

Positieve Heroriëntering “werken aan verandering vanuit het hart”

*‘Als je een schip wil bouwen,
roep dan niet de mensen bij elkaar
om plannen te maken,
het werk te verdelen,
gereedschap te halen
en hout te kappen
maar breng ze het
hartstochtelijke verlangen
naar de wijde, eindeloze zee bij.
Dan bouwen ze het schip zonder hulp.’*

Antoine de Saint-Exupéry

Intersectoraal zorgnetwerk, één jeugdhulp in de praktijk

In maart 2016 keurde de Vlaamse Regering de “overeenkomst betreffende het intersectorale zorgnetwerk “Intersectoraal Zorgnetwerk Brussel Limburg Vlaams-Brabant” goed. Daarmee kregen 31 partners uit diverse sectoren binnen de Integrale Jeugdhulp een formele GO om samen met kinderen en jongeren met bijzonder complexe noden een individueel zorgplan op te maken en te realiseren. De partners geven samen een zorggarantie aan de betrokken kinderen en jongeren voor minstens 7 jaar. Het engagement van zoveel mogelijk partners in dit netwerk is heel belangrijk. Essentieel in het werken met deze moeilijkste doelgroep zijn een gedeeld engagement, flexibiliteit en samenwerking. Minister Jo Vandeurzen wil deze netwerken structureel en duurzaam uitbouwen voor de hulpverlening aan minderjarige en jongvolwassenen met een handicap en een complexe zorgvraag.

Als penhouder neemt vzw De Oever het engagement op om dit samenwerkingsverband bestuurlijk en administratief te dragen. Op die manier bouwen we ons netwerk ook buiten de provincie uit en gebruiken we de contacten die we in het intersectoraal netwerk leggen, om voor de kinderen en jongeren die we zelf in begeleiding hebben extra kansen te detecteren en mogelijk te maken. Uiteraard participeren we waar mogelijk ook aan de begeleiding van de betrokken kinderen en jongeren. De toekomst is intersectoraal en we kunnen daarop maar beter voorbereid zijn. Eind 2016 zijn er al 5 jongeren in het netwerk ingestroomd.

IPH-Zorgplannen, meer zorg op maat

IPH staat voor “Intersectorale prioritaire hulpvragen”. Daar-

mee voorziet de intersectorale toegangspoort een instrument om voor jongeren met specifieke zorgnoden extra middelen te voorzien, waardoor deze kinderen van een aanbod aanvullend aan de reguliere jeugdhulpverlening kunnen genieten. Deze IPH-middelen worden voor 1 jaar toegekend en indien nodig kan een verlenging voor maximum 2 jaar aangevraagd worden wel met een graduele afbouw van de middelen waardoor de overgang naar de reguliere (jeugd) hulpverlening mogelijk gemaakt kan worden.

In 2016 deden we onze eerste ervaringen op met het werken met zorgplannen. Samen met en voor 4 jongeren werd een specifiek zorgplan opgesteld, ingediend en goedgekeurd. Drie van deze jongeren werden opgevangen na uitstroom uit een gemeenschapsinstelling en 1 jongere na een lang traject van (psychiatrische) crisisopnames.

De invulling van de voor ons nieuwe functie van zorgcoach gebeurde op maat van de jongere: intern/extern aan de leefgroep, variërend tussen 25 en 50% jobtime, ... Daarnaast werden individuele mogelijkheden voor dagbesteding, therapie en medische zorgen opgenomen in de zorgplannen. Naast het inhoudelijke aspect was het werken met deze vorm van financiering een nieuwe uitdaging. De constructieve samenwerking met de intersectorale toegangspoort was hierin erg ondersteunend. Twee van de vier in 2016 opgestarte zorgplannen lopen nog door in 2017.

Positieve Heroriëntering, stilaan onder stoom

In 2015 ging onze thuisbegeleidingsdienst De Kering van start met de nieuwe module Positieve Heroriëntering (PH). Deze kortdurende procesbegeleiding zet in op het herstellen van de communicatie en verbinding tussen de betrokkenen. 2016 was voor onze thuisbegeleidingsdienst het jaar waarin

gefocust werd op de verdere uitbouw van deze module. Het werd een zoektocht om in tal van verontrustende situaties deze module daadwerkelijk in te zetten en op zoek te gaan naar de positieve verbinding tussen de betrokkenen. Onze eerste ervaringen zijn bijzonder hoopvol en positief; vooral in de betekenis van deblokken, opnieuw hoop creëren, stil staan bij de onderliggende verlangens om alzo op zoek te gaan naar nieuwe kansen/nieuwe oplossingen om samen verder te kunnen.

Het is geen toverformule maar wel een krachtige module om stil te staan bij waar het echt toe doet voor de betrokkenen en dit op een moeilijk moment in hun leven. Onze medewerkers worden gaandeweg heel enthousiast om op deze wijze te kunnen werken.

Tegelijkertijd werd het een zoektocht naar de juiste vorm om onze aanmelders aan te trekken, te inspireren en te vormen in het PH-gedachtengoed. Uiteindelijk kozen we voor de formule van inspiratielunches waarbij de aanmelders tijdens een lunch even mee kunnen kijken door onze PH-bril aan de hand van rollenspellen en duidelijke informatie. Daarnaast zijn we van start gegaan met het geven van teamtoelichtingen aan de partners om onszelf gericht te kunnen profileren en in te kunnen spelen op informatie en vragen op maat. Onze medewerkers werden verder gecoacht aan de hand van twee supervisedagen vanuit het Oranjehuis en interviews samen met de vier collega-organisaties die PH aanbieden in Limburg.

Crisismeldpunt -18

De bestaande samenwerking met het Crisispunt -18 voor crisisopvang binnen Fonto Nova werd positief geëvalueerd en verder uitgebreid. Concreet is er crisisbegeleiding toegevoegd aan crisisopvang binnen Fonto Nova en is het aanbod crisisopvang sinds de zomer van 2016 uitgebreid met drie leefgroepen: Het Luik, Huis17 en De Souw. Deze uitbreiding betekent vooral voor adolescenten meisjes een belangrijke toename van de mogelijkheden tijdens een crisis.

We hebben in 2016 17 vragen van het crisismeldpunt gehad voor tijdelijke opvang, waarvan we er 9 positief hebben kunnen beantwoorden. Het niet kunnen ingaan op een vraag

had vooral te maken met het ontbreken van een vrij bed op het moment van de vraag. Uitzonderlijk werd de groepsamenstelling als een tegenindicatie geformuleerd.

We ontvingen eind 2016 vanuit het Crisispunt -18 fijne complimenten voor ons engagement en willen in 2017 het werken met crisisopvang nog meer inhoudelijk versterken. We zijn er ons binnen De Oever sterk van bewust dat het aantal vragen naar crisisbegeleiding en -opvang nog toeneemt en willen hierin graag ons maatschappelijk engagement verder opnemen. We hopen dat onze samenwerking met het crisismeldpunt andere organisaties kan inspireren om zich als partner te engageren.

Kwaliteitszorg, cliënttevredenheid meten

Met een eigen instrument om cliënttevredenheid te meten willen we tegemoet komen aan de vraag van de overheid (Besluiten van de Vlaamse regering van 11 januari 2013 en van 14 februari 2014) waarin de wetgever vraagt om tevredenheid over hulpverleningsprocessen, hulpverleningsuitvoering en inspraak en participatie te meten) en de vraag om de kwaliteit van de zorg steeds te bewaken en te optimaliseren. We willen hiermee bijdragen aan het realiseren van ons strategisch doel 10, met name dat iedereen weet welke resultaten hij/zij moet nastreven en pijlen of we onze visie naar het gevoel van onze kinderen en jongeren trouw zijn. Last but not least willen onze kinderen en jongeren ons graag laten weten wat ze ervan vinden en daarover van gedachten wisselen. Genoeg argumenten voor een degelijk en gedragen instrument.

Op basis van een literatuurstudie, goede praktijken in binnen- en buitenland ontwikkelden we in samenwerking de opleiding criminologie van KU Leuven een eigen indicator om cliënttevredenheid te meten. De methodiek is eenvoudig: we nemen jaarlijks leeftijdsadequaate korte schriftelijke, anonieme vragenlijst af bij ieder die we begeleiden. We verwerken de resultaten en koppelen deze terug naar begeleiders. We begeleiden en formuleren acties om nog beter te doen. De vragen zijn kort en to-the-point.

Een voorproefje van onze meting naar cliënttevredenheid

- Bij de start van mijn begeleiding heb ik duidelijke uitleg gekregen (thema: hulpverleningsproces)
 - De begeleiding houdt rekening met hoe wij thuis dingen aanpakken. (thema: hulpverleningsuitvoering)
 - Ik word goed begrepen. (thema: inspraak en participatie)
 - De aanpak van mijn begeleiding geeft me zin om er echt voor te gaan. (thema: visie)
- Je mag iedere vraag scoren op een 5-punts Likert-schaal van 'helemaal akkoord' tot 'helemaal niet akkoord'. De laatste vraag is een rapportscore op 10 met de vraag naar aanbevelingen.

73 kinderen en jongeren zijn hun traject in De Oever via de brede instap gestart

Erika 14 jaar:

"Ik ga nu naar een andere school. Het CLB van mijn eerste school praatte met mij, maar dat hielp niet. Het CLB zag dat het niet goed met me ging en schakelde de thuisbegeleidingsdienst van De Kering in. Zij hadden meer ruimte om met mij maar ook met mijn ouders te praten. We hebben samen beslist om van school te veranderen. Een school met vriendelijke leerkrachten en nieuwe "brave" vriendinnen. Dat had ik precies nodig. Fijn dat deze hulp zo snel is kunnen starten, anders was het misschien niet zo positief afgelopen."

HULPVORMEN BINNEN DE OEVER

Omdat we meerdere hulpvormen onder één dak hebben, kunnen we, indien het perspectief van onze kinderen en jongeren wijzigt, vlot schakelen naar een andere hulpverleningsvorm. We streven daarbij naar continuïteit in contextbegeleiding.

	erkende capaciteit	ingezet
Structureel aanbod		
Verblijf met contextbegeleiding	71	104
Contextbegeleiding na verblijf	2	8
Dagbegeleiding in groep met contextbeg.	10	23
Contextbeg. na dagbegeleiding in groep	2	3
Thuisbegeleiding (breedsporig)	20	34
Contextbeg. ifv Positieve Heroriëntering	11	23*
Contextbeg. ifv Autonom Wonen	35	57
Kortdurend crisisverblijf	-	13
Totaal	151	
Aanmeldpunt NBBM	3	91
Totaal	154	
Extra aanbod via projecten		
Verblijf met contextbeg. (Saudade)	15	
Contextbeg. ifv Autonom Wonen NBBM	8	
Tijdelijke versterking aanmeldpunt NBBM		zie structureel
Totaal	23	

Het aanmeldpunt NBBM (structurele en projectmatige capaciteit) hielp in 2016 met 91 jongeren en hun voogd in hun zoektocht naar gepaste jeugdhulpverlening.

*In de opstartfase van PH zijn hier ook nog de lopende laagintensieve thuisbegeleidingen meergerekend.

Actueel thema in de jeugdzorg:

Toen het Agentschap Jongerenwelzijn eind 2015 een oproep lanceerde voor de opvang en begeleiding van jonge nieuwkomers in ons land vanaf 2016 hebben we een sterk engagement opgenomen. We zagen dat vertaald in een intense samenwerking met verschillende partners binnen diverse projecten.

15 extra residentiële plaatsen - Saudade

In Vlaanderen werden in de loop van 2016 145 extra opvang- en begeleidingsplaatsen voorzien voor de jongste Niet Begeleide Buitenlandse Minderjarigen. Toen de zusters Kindsheid Jesu ons vroegen of we van het klooster in Lummen een bestemming konden maken die in de lijn lag van de missie en de traditie van de zusters, hebben we niet getwijfeld. Het voormalige klooster op het gemeenteplein in Lummen biedt plaats aan 15 kinderen en jongeren. Het Agentschap Jongerenwelzijn was blij met ons aanbod en vertrouwde erop dat we, vanuit onze bewezen expertise in Fonto Nova, voor deze kinderen passende zorg zouden voorzien.

In mei gaf de Raad van Bestuur definitief groen licht om het nieuwe project op te starten en nog geen twee maanden later - na een huzarenstuk van onze technische dienst, een versnelde wervingscampagne en een intense inwerkveertiendaagse voor een heel nieuw team - werden de eerste jongeren in Lummen verwelkomd. Van bij de start konden we in Lummen rekenen op sterke steun vanwege het gemeentebestuur, sport- en jeugdverenigingen en scholen en op een fijn onthaal van de buurt.

De leer- en leefgroep kreeg de passende naam 'Saudade', een woord dat Portugese ontdekkingsreizigers gebruikten wanneer ze met gevoelens van liefde en gemis terugdenken aan hun thuisland. Dat warm gevoel willen we uitstralen in onze Saudade.

Dankzij Saudade krijgen 15 jonge nieuwkomers kansen om zich maatschappelijk sterk te integreren en een positieve bijdrage te leveren aan onze samenleving. Saudade zorgt voor een rechtstreekse, bijkomende tewerkstelling van 15 nieuwe medewerkers in begeleidende en ondersteunende rollen. De financiering van het project is een cofinanciering tussen het Agentschap Jongerenwelzijn en het federale Fedasil. De instroom gebeurt rechtstreeks door Fedasil.

8 gespecialiseerde plaatsen Contextbegeleiding in functie van Autonom Wonen

Het projectmatige aanbod 'CBAW NBBM' helpt 8 jongeren zich voor te bereiden op het uitbouwen van een volwassen leven. Maatschappelijke participatie is het sleutelwoord.

De begeleiding focust op volgende doelstellingen:

- gepaste vaardigheden op alle levensdomeinen in het zelfstandig wonen ontwikkelen
- voldoende emotionele en sociale zelfredzaamheid tonen
- op de hoogte zijn van de maatschappelijke verwachtingen
- een sociaal en of professioneel netwerk opbouwen om op terug te vallen heeft
- duurzame opleidingsperspectieven en tewerkstellingsperspectieven ontwikkelen

Naast individuele begeleiding werden ook groepsactiviteiten georganiseerd in samenwerking met Fonto Nova en/of andere CBAW-diensten van De Oever. Deze activiteiten hadden een vormend (bv. budgettering) of een ontspannend (bv. pretpark bezoek) karakter.

Dit project werd gefinancierd door het Agentschap Jongerenwelzijn. De instroom gebeurt rechtstreeks vanuit Fedasil en vanuit Lokale Opvanginitiatieven.

Geef de wereld een thuis, ondersteuning Pleegzorg en andere residentiële voorzieningen

Pleegzorg Vlaanderen lanceerde de campagne: 'Geef de wereld een thuis'. Daarmee wilde de organisatie gezinnen die zich spontaan openstellen om kinderen en gezinnen op de vlucht voor korte of lange tijd op te vangen, zo snel mogelijk als pleeggezin omkaderen. Omdat de ervaring van pleegzorg met deze specifieke doelgroep nog relatief klein was, werd aan Fonto Nova gevraagd om hen vanaf oktober

Niet Begeleide Buitenlandse Minderjarigen

2015 actief te ondersteunen in de selectie, matching en begeleiding van NBBM alsook kandidaat-pleeggezinnen. Deze projectperiode heeft de noodzaak aangetoond van specifieke deskundigheid van pleegzorgmedewerkers op het vlak van de begeleiding van NBBM omwille van de complexiteit van hun situatie (taalaspecten, het ontbreken van context, het ontbreken aan een verblijfplaats, wettelijk statuut van de buitenlandse niet-begeleide minderjarige ...). Een goede duiding rond de doelgroep aan (kandidaat) pleeggezinnen is essentieel gebleken, net als een kwaliteitsvolle werving, selectie en vorming voor deze gezinnen. In 2016 werd in Limburg voor 19 jongeren een pleegzorgtraject opgestart: voor 13 onder hen werd een module perspectiefzoekende of perspectiefbiedende pleegzorg opgestart, voor 5 jongeren bleek pleegzorg niet onmiddellijk een optie, voor 1 jongere was het dossier nog lopende. Dit project is gefinancierd door Agentschap Jongerenwelzijn.

Versterking aanmeldpunt NBBM

In 2015 werden 24 jongeren en hun voogd door ons Aanmeldpunt NBBM geholpen bij hun zoektocht naar de meest gepaste jeugdhulp op de Limburgse sociale kaart. In 2016 waren er 91 aanmeldingen en om kwaliteitsvolle dienstverlening te kunnen blijven garanderen werd het aanmeldpunt door het Agentschap Jongerenwelzijn tijdelijk versterkt.

De toegang tot de jeugdhulpverlening voor Niet Begeleide Buitenlandse Minderjarigen is complex omwille van zowel de situatie en het statuut van deze minderjarigen als omwille van de bevoegdheidsverdeling tussen de Federale overheid, de Gemeenschappen en de lokale besturen en het grote aanbod aan hulpverleningsvormen op de sociale kaart. Het Aanmeldpunt heeft de nodige expertise en knowhow om hulpvragen van niet-begeleide minderjarigen in beeld te brengen en te oriënteren naar een passend hulpaanbod binnen de Integrale Jeugdhulp. Op enkele jaren tijd zijn we erin geslaagd om vanuit ons Aanmeldpunt NBBM een kwaliteitsvolle werking en dienstverlening uit te bouwen. We nemen voor iedere cliënt en zijn voogd tijd om in een individueel gesprek zijn vraag te verhelderen. Daarna nemen we tijd om een gepast aanbod te zoeken en in

kaart te brengen. In een tweede face-to-face gesprek wordt dan samen een hulpverleningsvoorstel (eventueel A-doc) opgemaakt. Bij complexe situaties kan het aanmeldpunt psychosociale diagnostiek aanbieden. Deze psychosociale diagnostiek kan bestaan uit één of meerdere gesprekken, observaties in het milieu waar jongere tot dan verblijft, psychosociale vragenlijsten, ... en kan uitgevoerd worden door het aanmeldpunt zelf of door een MDT. Cliënten en voogden waarderen deze manier van werken, de brede kennis van de sociale kaart en de gezamenlijke zoektocht naar gepaste hulp.

Konekto

De pleegzorgoptie is niet altijd realistisch voor NBBM, maar dat neemt niet weg dat het opbouwen van een sterk sociaal netwerk een belangrijke voorwaarde is om goed te integreren in onze samenleving. Met dit project gaan we op zoek naar gezinnen die graag sociale steun willen bieden aan Niet Begeleide Buitenlandse Minderjarigen. Het project is ideaal voor mensen die graag iets willen betekenen voor een minderjarige vluchteling maar te weinig tijd hebben om structurele zorg op te nemen of waarvoor pleegzorg misschien nog een te grote stap is. De jongere blijft in de leefgroep wonen en kiest samen met zijn steungezin momenten waarop ze samen iets ondernemen. Het project heeft in 2016 7 extra steungezinnen opgeleverd en een boost gegeven aan onze vrijwilligerswerking. Alle informatie is ook terug te vinden op www.konekto.be. Dit project werd gefinancierd door het Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers (Fedasil).

Traumabegeleiding Solentra

Solentra staat voor 'Solidariteit en Trauma' en is een onderdeel van Paika, de psychiatrische afdeling van het UZ Brussel. Solentra geeft diagnostische en therapeutische ondersteuning aan vluchtelingen, migrantenkinderen en hun families.

Om de NBBM-ers die in Limburg verblijven en behoefte hebben aan traumabegeleiding te ondersteunen heeft Solentra een psychologe gedetacheerd naar onze provincie. De activiteiten van Solentra in Limburg krijgen vorm vanuit onze centrale zetel in Wimmertingen.

Uitdagingen

- Onze initiatieven en onze expertise rond NBBM structureel verankeren en extern uitdragen
- Steungezinnen werking duurzaam verbreden binnen de organisatie
- Een nieuwe begeleidingsformule voor doelgroep CBAW NBBM vanuit 'housing first'-principe uitwerken

15 nieuwkomers krijgen een (t)huis
7 steungezinnen geven een extra boost
19 NBBM-ers starten een pleegzorgtraject

Romain en Rina: "Toen we vorig jaar geconfronteerd werden met de grote toestroom van vluchtelingen en het grote tekort aan voogden voor niet-begeleide buitenlandse minderjarigen waren we meteen geïnteresseerd om actie te ondernemen. We werden doorverwezen naar Fonto Nova en maakten kennis met het steungezinconcept. Dat stond ons erg aan. Ondertussen zijn we 3 maanden het steungezin van Zekria. Om de zoveel tijd contacteren we de begeleider van Zekria en plannen we iets leuk om samen te gaan doen. Van een daguitstap naar Leuven tot het bezoeken van een basketbalmatch." Zekria: "Het is leuker in België nu ik een steungezin heb."

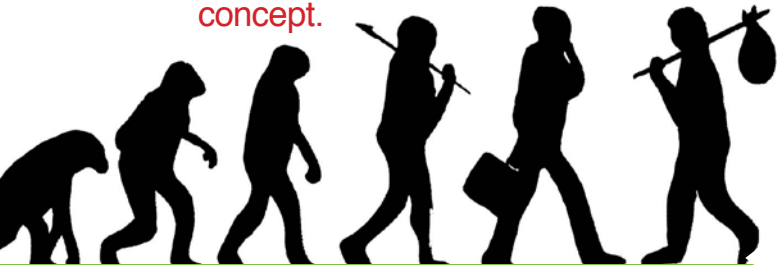
Zorgcontinuïteit, zorg op maat en participatie: drijfveren in de begeleiding

In 2016 namen we heel wat initiatieven die kaderen in onze nieuwe visie op onze cliënt en die passen in de realisatie van onze eerste vier strategische doelen.

Strategische doelen als motivator

- De cliënt kiest met onze ondersteuning welke hulp hij/zij nodig heeft. Hij/zij kan op ons rekenen om zijn plan samen te realiseren. De beleving van de cliënt is daarbij richtinggevend.
- Elke cliënt heeft een vaste trajectbegeleider die de cliënt nabij is en actief mee het hulpverleningstraject begeleidt en coördineert. Zo garanderen we zorgcontinuïteit en de focus op doelrealisatie.
- In al onze begeleidingen werken we actief aan mogelijkheden om onze partners, vrijwilligers, buurt en samenleving te betrekken. We tonen aan de samenleving hoe krachtig onze cliënten zijn.
- We hebben een gedragen, eigentijds en wetenschappelijk onderbouwd pedagogisch concept en vertalen dit in goede praktijken. We doen wat we zeggen.

5 oeverteams implementeerden Back to Basics in hun sociaal-pedagogisch concept.

Gunther, teamcoach De Oever en participant stuurgroep "Back to Basics":
"Terug naar de roots. Wat is écht belangrijk? Oprecht en authentiek in contact staan met de jongeren en vanuit verbinding samen werken aan een positief leefklimaat, daar gaat het om."

Eén cliënt, één intake - één cliënt, één plan

In twee werkgroepen (werkgroep intake en werkgroep verslaggeving) werd sterk ingezet op:

- het organiseren van één intake bij de start van de begeleiding door De Oever
- optimaliseren van verslaggeving: een paradigmashift van een louter administratief perspectief naar het perspectief van het verslag als actieve begeleidingstool in het sleuteloverleg

Een van de principes waarop het decreet Integrale Jeugdhulp (Vlaanderen, 2014) de focus legt is het borgen van de continuïteit in de hulpverlening. Hieraan koppelt het decreet o.a. volgende doelstellingen:

- het installeren van de functie 'trajectbegeleiding' rond de minderjarige, zijn ouders en, in voorkomend geval, zijn opvoedingsverantwoordelijken en de betrokken personen uit zijn leefomgeving in elke fase van de jeugdhulpverlening, als voortzetting van de jeugdhulpverlening is noodzakelijk of wenselijk
- garanderen van maatzorg: naadloze overgangen naar de andere vormen van hulpverlening verzekeren.

In onze strategie 2016-2021 hebben we deze doelstellingen vanuit het decreet vertaald naar onze eerste 2 strategische doelstellingen (zie hiernaast).

Van bij de toewijzing van de hulpverlening tot einde van het hulpverleningstraject kunnen de jongere en zijn context rekenen op continuïteit van begeleiding: één trajectbegeleider voor jongere en context tijdens gans de duur van zijn/haar hulpverleningstraject binnen De Oever. Dit schept mogelijkheden om een sterke en duurzame vertrouwensband tussen cliënt en trajectbegeleider op te bouwen.

We kiezen voor maatzorg. Dit betekent dat we sterk inzetten op de participatie van de jongere (emancipatorisch werken).

We praten steeds mét de jongere, niet over de jongere. De jongere blijft eigenaar van zijn/haar hulpverleningstraject, hij/zij voert de regie over zijn/haar traject, de trajectbegeleider ondersteunt, begeleidt en coacht hem/haar hierbij. De Oever kiest voor naadloze overgangen tussen de modules binnen De Oever. Daarom wordt er enkel bij de start van een begeleiding een intake georganiseerd. Jongeren zijn cliënten van De Oever, niet van één bepaalde afdeling of module.

Perspectiefontwikkeling is een permanent aandachtspunt in het sleuteloverleg. Door middel van constante vraagverheldering en perspectiefbepaling toetsen we samen af of het traject nog aansluit bij de noden, vragen en behoeften van de jongere. Op organisatieniveau organiseren we maandelijks een regieoverleg. Hier kunnen de mogelijkheden naar intern schakelen geëxploreerd worden.

Deze informatie wordt geïntegreerd in het driekolommenmodel waarin welzijn en veiligheid centraal staan. De zorgen of bekommernissen, de krachten en hulpbronnen en de doelen worden in dit kader opgenomen. In het kader van welzijn en veiligheid wordt er rond iedere zorg een inschaling gemaakt waarbij score 0 staat voor 'het gaat helemaal niet goed met mij/mijn kind' en 10 staat voor 'het gaat uitstekend met mij/mijn kind'.

Alle sjablonen voor verslaggeving werden daarvoor in 2016 vernieuwd en worden vanaf 1 januari 2017 gebruikt.

Organisatiebrede intervisie

De Oever werkt al enkele jaren samen met Vraagkracht Nederland voor trainingen in verband met 'Signalen van Welzijn' en 'Geweldloos verzet'. Om dit gedachtegoed sterker te verankeren binnen de dagdagelijkse werking en om onze medewerkers in hun begeleidingsopdracht en

in deze thema's te ondersteunen kiezen we ervoor om op organisatieniveau teamoverschrijdende intervisies te organiseren. Om deze intervisies kwaliteitsvol te kunnen begeleiden volgden een 8-tal medewerkers van de Oever samen met een 6-tal externen een 3-daagse training rond het thema 'begeleiden van intervisies'. In 2016 gingen er op organisatieniveau al een 8-tal intervisies door met heel wat inschrijvingen. Deze intervisies waren tevens oefenmomenten voor de voorzitters.

In deze intervisies leggen de voorzitters sterk de focus op de krachten en oplossingen die de begeleiders zelf bezitten en op de mogelijkheden die ze hebben om zelf tot oplossingen te komen voor een ervaren probleem of dilemma. Ze onderzoeken wat reeds werkte, welke oplossingen reeds aanwezig zijn en welke krachten, vaardigheden en mogelijkheden de begeleider zelf al heeft. De intervisie geeft inzicht op eigen sterktes en krachten en daarbij ontvangt de medewerker 'voeding' van de intervisieleden. Intervisie richt zich uitsluitend op de medewerker met een hulpvraag, gelinkt aan de werkopdracht stelt. De intervisie houdt zich niet bezig met het analyseren of elaboreren van de casus zelf.

Dagcentrum wordt activiteitscentrum

Sinds eind 2015 organiseert het dagcentrum **ouder- en kidstrainingen**. Dit is een trainingsprogramma in groep, waarbij in een aantal ervarings- en doegerichte sessies rond een bepaald thema wordt gewerkt. Ervaringen worden uitgewisseld en informatie wordt gedeeld. Tijdens de laatste sessie vindt een terugkoppeling plaats tussen de oudergroep en de kindergroep.

De oudertraining wordt georganiseerd voor ouders, stiefouders en steunfiguren van de ouders. De kidstraining is voor de kinderen die in begeleiding zijn in het dagcentrum en hun (stief-)broers en/of zussen. De thema's van de trainingen worden bij de start van een nieuw werkjaar vastgelegd, aan de hand van vragen van ouders en kinderen. De thema's van de ouderwerking waren: relaties en seksualiteit, conflicten, pesten en plagen, vrije tijd en sociale media. De thema's van de kinderen waren: relaties en seksualiteit, omgaan met anderen, conflicten, pesten en

plagen en teambuilding.

De ouders en kinderen die in begeleiding zijn, worden telkens uitgenodigd op de trainingen. Daarnaast worden gezinnen in nazorg uitgenodigd. Een uitdaging voor de toekomst is om gezinnen op de wachtlijst (opstartfase) te motiveren om deel te nemen aan de trainingen.

In de zomervakantie heeft het dagcentrum, samen met het VLOT, de **broer-zus-dagen** georganiseerd. Tijdens deze driedaagse werd er gefocust op de band tussen broer-zus, aan de hand van veel activiteiten (samen koken, spelen, knutselen, wandelen, opdrachten, ..). Op het einde van de driedaagse was er een terugkoppelingsmoment waarop alle ouders en betrokken hulpverleners uitgenodigd werden. De deelnemers waren zowel kinderen van het dagcentrum als ook kinderen uit de leefgroepen en de thuisbegeleiding. Het jaarlijkse **kamp** ging dit jaar door in de Ardennen (Relaxhoris). Tijdens de drie kampdagen werden verschillende activiteiten georganiseerd, oa bezoek aan plopsa Coo met een optreden van K3, een wandeltocht met opdrachten, zwemmen, spelletjes, ..

Back to Basics, positief leefklimaat in de leefgroep

Het project Back to Basics, waaraan organisaties uit heel Vlaanderen participeren, heeft als doel het herwaarderen van het pedagogisch leefklimaat in de residentiële jeugdzorg met het oog op een hogere effectiviteit. In stuur- en werkgroepen wordt gedebateerd over werkzame factoren voor een positief leefklimaat en worden instrumenten bestudeerd en ontwikkeld om hieraan actief te werken. In 2016 werkten De Souw, De Najade en De Sluis actief mee aan het project. Bij de opmaak van het operationeel jaaractieplan 2017 werd afgesproken om organisatiebreed een leeftijdsadequate bevraging rond positief leefklimaat af te nemen bij onze gasten, hiervan in elke groep een terugkoppeling te doen en verbeteracties per team af te spreken. Het project heeft er toe bijgedragen dat er terug structureel wordt stilgestaan bij het thema 'positief leefklimaat' wanneer we het hebben over het sociaal-pedagogisch concept van een groep. Bij leef- en leergroep Saudade en Fouto Nova zit dit thema alleszins verweven in het nieuwe sociaal-pedagogisch concept.

Uitdagingen

- Een cliëntgecentreerd digitaal begeleidingsplatform ontwikkelen dat aansluiting vindt bij de digital natives die we begeleiden
- Coachen van trajectbegeleiders d.m.v. intervisie en supervisie
- Supervisie nieuwe verslaggeving (driekolommenmodel en methodisch werken) organiseren
- Intervisieploeg uitbreiden en extra intervisie organiseren voor andere rollen (o.a. logistiek medewerkers)
- Woonwaarborgfonds opstarten en verder zoeken naar kleine woonunits/doorstroomstudio's
- Uitbouw VLOT tot ondersteunende module voorbereiden
- Gezinnen op de wachtlijst motiveren om deel te nemen aan ouder-kindtrainingen
- Nieuw organisatiebreed sociaal-pedagogisch concept ontwikkelen (Oevercongres III)

13 oudertrainingen met gemiddeld 6 ouders, 12 kidstrainingen met gemiddeld 8 kinderen

Reacties van de kinderen: "de training van seksualiteit was wel een beetje grappig", "ik voel me goed in de groep, "ik weet nu wat het verschil is tussen plagen en pesten", "we kunnen ook veel van elkaar bijleren"

Reacties van de ouders: "het is fijn om samen met andere ouders te praten over dingen die we tegenkomen"

Flotactiviteiten in cijfers

- 74 lopers die tijdens de Oeverrun in oktober, naar eigen vermogen, rondjes van 1 km liepen. Ze werden aangeemoedigd door meer dan 50 enthousiaste supporters
- 32 jongeren deden mee aan Rots en Water om hun sociale competenties te verhogen
- 25 brusjes gingen 3 dagen samen aan de slag. Verbinding en samenwerking stonden centraal
- 10 kinderen gingen helpen op de kinderboerderij
- 6 individuele vragen waarvoor een programma op maat werd uitgewerkt
- 6 stappers, 3 duo's, samen goed voor 180 km stappen in de Ardennen
- 4 doe-groepjes (in totaal 25 deelnemers) deden workshops 'omgaan met agressie', 'ontstressen' en 'expressie in toneel' en 'het kleurbos'
- 4 jonge dames brachten het leven in een leefgroep in beeld. In het voorjaar 2017 tonen we het resultaat aan een breed publiek
- 3 teambuildingsactiviteiten

Ian, 8 jaar:

"Ik was gaan stappen en ik vond het zo mooi daar in de Ardennen. Daar waren mijn zorgen helemaal verdwenen. Het was echt heel mooi."

Ouderwerking

De ouderwerking is een nieuw initiatief binnen De Oever en wil ouders naast hun persoonlijk hulpverleningstraject een plaats geven in De Oever en hen hierin ondersteunen.

De Ouderwerking is in 2016 3 keer samengekomen.

- tijdens de eerste samenkomst hebben we aan de hand van stellingen de verwachtingen van ouders naar een ouderwerking in kaart gebracht.
- tijdens de tweede ouderwerking organiseerden we de vorming "Conflicten in een gezin en de effecten op het kind"
- tijdens de derde bijeenkomst kwam het thema "buddy" naar voor. Kunnen ouders iets betekenen voor nieuwe ouders bij de start van de hulpverlening?

Flot, ervaringsgerichte en creatieve ondersteuning

Het VLOT biedt een programma voor kinderen en jongeren die net iets meer nodig hebben.

Stressless, less stress

We leven in een maatschappij waar er veel van ons gevraagd wordt en waar we vaak hollen van het ene naar het andere. Wanneer we dit moeten doen met een zware rugzak is dit nog vermoeiender. Een adempauze, een momentje van rust in ons leven, even het lijf ontspannen kan deugd doen en werkt helend. Vanuit het VLOT ging in 2016 meer aandacht naar het creëren van deze rustmomenten voor kinderen en jongeren die in de Oever begeleid worden en hun netwerk. Het ontstressen gebeurde op 3 verschillende manieren:

1. Oefeningen in groep

We helpen de kinderen en jongeren om rust en ontspanning te vinden door in groep samen met hen ademhalingsoefeningen, yoga-oefeningen en stretch-oefeningen te doen. We leren hen via meditatie om hun hoofd leeg te maken en hun lichaam te ontspannen. Op deze manier hopen we hun stressniveau weer naar beneden te krijgen en hen nieuwe groeikansen te geven

2. Individuele shiatussessies

Jongeren die dat wensen kunnen zich inschrijven voor een individuele shiatussessie. Shiatsu is een Japanse geneeswijze die is afgeleid van een oorspronkelijk in China

ontwikkelde massage en wordt al ruim 5000 jaar toegepast. De letterlijke betekenis van shiatsu is vingerdruk. Soms spreekt men van accupressuur. Met duimen, vingers en handpalmen maar ook met behulp van ellebogen en knieën oefent men gedoseerde druk uit op het lichaam. Behalve drukken wordt er ook gewreven, geknepen, gestretcht. Al deze handelingen gebeuren om een goede circulatie te krijgen in je energiebanen. Dit helpt je gezondheid te bewaren, te verbeteren en te herstellen.

3. Ontstressmomenten voor moeder en dochter

Ouders van de jongeren gaven aan soms nood te hebben aan een relax-moment. Zo ontstond het idee om sessies te organiseren waarbij ouder en kind samen ontspanningsoefeningen doen. We zagen dat het samen ontspannen en aan het eind van de sessie mekaar masseren zorgde voor een positieve verbinding tussen ouder en kind.

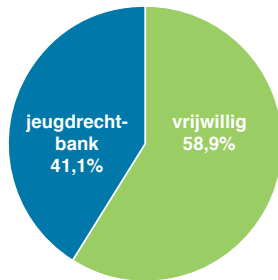
Rots en water

Rots en water is een psycho-fysieke weerbaarheidstraining. Aan de hand van vele oefeningen en spelletjes versterken we onze sociale competenties. Iedereen heeft rotswaarden en iedereen heeft waterkwaliteiten. Rots staat voor zelfvertrouwen, gaan voor je doel, aan jezelf denken, weten wat je wilt, opkomen voor je mening... Water staat voor anderen helpen, denken aan de ander, rekeninghouden met anderen, flexibel zijn... Sommige mensen hebben meer rotswaarden en anderen hebben dan weer meer waterkwaliteiten. Wanneer we teveel rots of te veel water zijn kunnen we het wel eens heel moeilijk krijgen. Enkele voorbeeldjes:

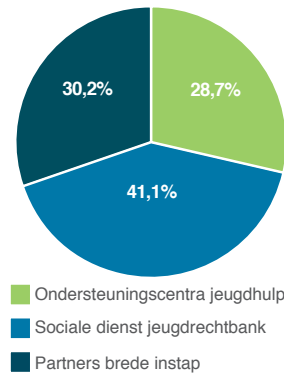
- als we altijd alleen maar anderen helpen, dan is er weinig tijd om voor jezelf te zorgen
- als we echte durvers zijn, zijn we misschien ook pestkoppen Tijdens de trainingen leren we om ons bewust te zijn van ons eigen reageren, om vandaaruit een evenwicht te vinden tussen wanneer we meer 'rots' en wanneer we meer 'water' zijn. In 2016 volgde een begeleidster de opleiding en ging daarna ook onmiddellijk aan de slag met de jongeren. In kleine groepjes werd er hard getraind. Zowel -12-jarigen als pubermeisjes en adolescenten hebben hieraan deelgenomen. We realiseerden enkele sessies tussen een moeder en zoon. Van hen kregen we de feedback dat ze deze manier van in contact komen niet gewoon zijn en dat dit erg verbindend werkt. De vraag naar deelname aan Rots en Water is groot. 3 collega's gaan deelnemen aan de opleiding om zo het aanbod te kunnen verruimen.

Resultaten 2016 in beeld

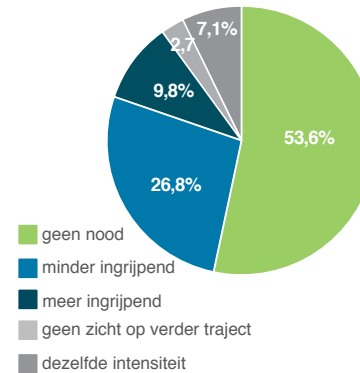
Motivatie

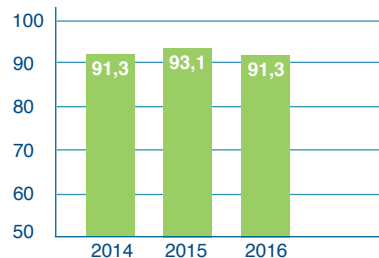
Partners-toeleiders

Effectieve uitstroom - vervolghulp

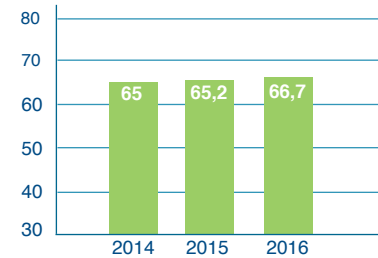

Bezetting organisatie (% - cumulatief)

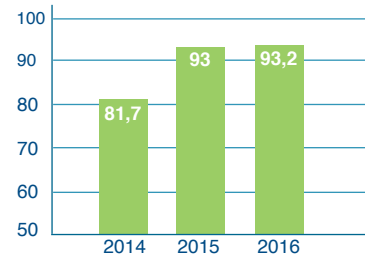
streefcijfer De Oever voor 2016: 90%
streefcijfer Jongerenwelzijn 80 en 100%

Aanwezigheid verblijf & dagcentrum (%)

streefcijfer De Oever: 66%
streefcijfer Jongerenwelzijn (indicatief) 66%

Contacttijd (%)

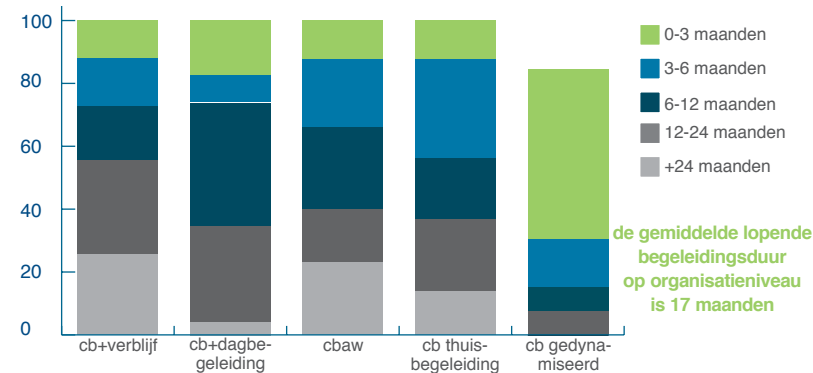

streefcijfer De Oever: 100%
streefcijfer Jongerenwelzijn: 100%

Bezetting 2016 per module

module	%
CB Breedsporig	110,5
CB i.f.v. autonoom wonen	84,6
CB Positieve Heroriëntering	30,6
CB Laagintensief	94,1
Dagbegeleiding in groep	67,6
Verblijf	95,8
module	aantal
Kortdurend crisisverblijf	12

Duur in maanden van lopende begeleidingen in %

de gemiddelde lopende begeleidingsduur op organisatieniveau is 17 maanden

ICT-resultaat:

IT is een essentieel onderdeel om de maatschappelijke participatie van jongeren een reële kans te geven. Onze realisaties:

- IT-infrastructuur in de leefgroepen zijn meer aangepast aan de noden: meer computers voor de jongeren, draadloos internet ...
- laptops en tablets worden ingezet tijdens de begeleiding: life-verslaggeving, samen met jongeren/ouders online documenten invullen, onderzoekwerk doen, huiswerkbegeleiding ...
- GSM's voor de begeleiding om de bereikbaarheid te bevorderen
- Eerste stappen naar een online-begeleidingsplatform zijn gezet

ICT-uitdaging:

- Mediawijsheid als taak van opvoeders
- Online-begeleidingsplatform verder uitwerken

De effecten van de rechtstreeks toegankelijke contextbegeleidingen en dagbegeleiding in groep en de aanmelding door onze partners in de brede instap vertalen zich in een stijging van de vrijwillige motivatie bij opstart (58,9% t.o.v. 52,5% in 2015).

Partners-toeleiders nemen 30,2% van de aanmeldingen voor hun rekening tegenover 15,8% in 2015 en 4% in 2014. Aangezien onze capaciteit niet steeg dalen het aantal begeleidingen vanuit de jeugdrechtbank en de aanmeldingen vanuit het OCJ.

Meer dan de helft van onze cliënten heeft bij uitstroom geen nood meer aan vervolghulp (53,6%).

Onze bezettingscijfers liggen nog ruim boven de 80% die het Agentschap Jongerenwelzijn minimaal van ons verwacht. Intern streven we naar een bezettingscijfer van 90% en dat cijfer hebben we ook in 2016 overschreden. Op vlak van contacttijd blijven we streven naar de gevraagde 100%. Als de stijgende trend zich doorzet, moeten we dat cijfer in 2017 halen.

GROTE HELDEN, KLEINE HELDEN

MEDEWERKERS

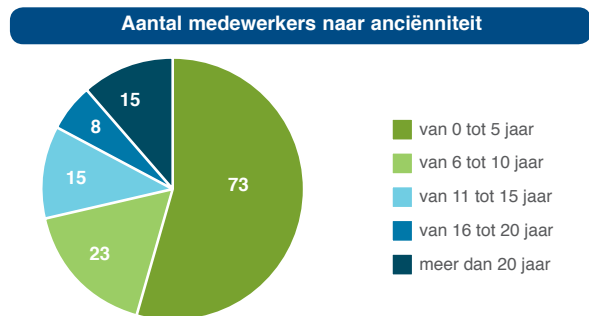
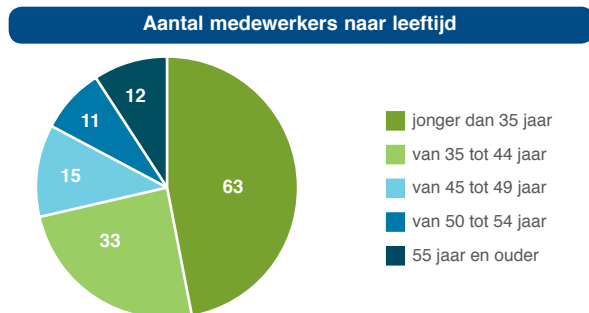
DOEN WAAR JE GOED IN BENT

Passie en talent zijn onze drijfveren. We combineren ze op maat van elk kind en elke jongere. We zijn mee met de nieuwste tendensen in begeleiding en technologie. We bieden kansen tot ontwikkeling, engagement en betrokkenheid.

134 medewerkers, gedreven vanuit passie en talent

Medewerkers 2016			
Medewerkers		Gender	
aantal medewerkers	VTE	vrouwen	mannen
134	105,3	112	22
Contract		Contracttype	
voltijs	deeltijs	onbepaalde duur	bepaalde duur
74	60	110	24
Diversiteitsindex		Stagiairs academiejaar 15-16	
8,96% (12 medewerkers)		15	

Ons medewerkersbestand kent in 2016 een spectaculaire groei, vooral dankzij een aantal nieuwe projecten rond NBBM en de opstart van leefgroep "Saudade". Onze doelgroep in de hulpverlening is divers en deze diversiteit weerspiegelt zich ook in ons medewerkersbestand. Dit is absoluut een troef in de begeleiding en de werking.

Eerder in dit jaarverslag stonden we uitgebreid stil bij het 2e Oevercongres met de nieuwe rollen die de fundamentele vormen van ons nieuw organisatiemodel. Eind 2016 werd het ESF-project afgerond met het opmaken van een implementatieplan voor de nieuwe organisatie. De plannen en de bijbehorende personeelsplanning rollen we de komende jaren stap voor stap jaren uit, zodat we vanuit de bestaande krachten kunnen groeien naar het nieuwe model. Heel wat acties in 2016 stonden in het teken van de nieuwe organisatie, van de voorbereiding, van het congres, van de betrokkenheid van leidinggevenden en van alle medewerkers.

Talentscan: Vul je reistas

65 medewerkers schreven in de aanloop naar Oevercongres II in voor een sessie 'Vul je reistas' in samenwerking met Ascento. Deze talentscan is opgevat als een tocht waarbij je jezelf in kaart brengt. Deze kaart levert je een helder beeld van waar jij voor staat, wat je motiveert, welke persoonlijke troeven je wil inzetten in je toekomstige job bij de Nieuwe Oever. Het eindresultaat van deze exploratietocht is tastbaar, concreet en vormt een belangrijk onderdeel in jouw persoonlijke bagage om mee te nemen naar het Oevercongres II op 12 april 2016. Jouw 'bagage' is een bril, waardoor je de diverse organisatie-mogelijkheden kritisch kan aftoetsen, zodat de Nieuwe Oever een plek wordt waarin jij je helemaal thuis kan voelen. De deelnemers konden zelf kiezen voor een interactieve workshop met 10 tot 15 deelnemers of online coaching - wie weet is deze kennismaking een aanzet tot het exploreren van de mogelijkheden van online hulpverlening.

Coachen naar zelfsturing

"Before you are a leader, success is all about growing yourself. When you become a leader, success is all about growing others" (Jack Welch)
Onze strategie 2016-2021 vraagt van onze huidige leidinggevenden dat we onze medewerkers helpen om te groeien in zelfleiderschap en zelfsturing en motiveren in en voor verandering.
31 leidinggevenden of collega's met sterke interesse in coaching kregen vanuit Ascento kapstokken aangereikt om een coachende rol op te nemen, een forum aangeboden om specifieke topics te bespreken die met je rol samenhangen en de mogelijkheid om persoonlijk thema's aan te pakken die hen erg bezig hielden in tijden van organisatieverandering.

Uitdagingen

- Implementatieplan organisatieontwikkeling realiseren
- Theorie rond zelfleiderschap en zelfsturende teams in de praktijk brengen

118 medewerkers werken rechtstreeks met de jongeren. 16 medewerkers nemen een ondersteunende rol op.

Peter, initiatiefnemer oever spelen:

"90 kinderen, ouders, medewerkers genieten van de oever spelen. Van groot tot klein vonden ze het leuk, ze hebben lekker gegeten en ze vroegen meteen naar een vervolg."

Sasti-projecten

Een Sasti-project is een begrip in De Oever in 2016. Als onderdeel van de organisatie-ontwikkeling dienen Sasti's een heel bijzonder doel. Sasti staat voor 'samenwerking stimuleren'. Medewerkers die een idee hebben om teamoverschrijdend op een fijne manier samen te werken, waarbij het belangrijkste resultaat een grotere groepsdynamiek is, en niet harde cijfers of zo, worden uitgenodigd om dat idee te realiseren. Vanuit het Sasti-project 'Kinderen uit de knel' is de samenwerking gegroeid. Het Sasti-project 'Blijde Gedachten' heeft een mooie tentoonstelling opgeleverd. Het Sasti-project 'Oeverspelen' brengt ons terug naar 1021...

Psychosociaal welzijn

In het kader van nieuwe wetgeving rond psychosociaal welzijn op het werk voerden we onder impuls van onze preventieadviseur een risicoanalyse uit. De resultaten van deze analyse werden vertaald in een actieplan waarmee we in 2016 aan de slag zijn gegaan.

Met de methode van Kinney werden 4 risicogebieden geanalyseerd: "Werken met collega's en leidinggevend", "Werken met jongeren en hun context", "Aard van de inhoudelijke thematieken" en "Fysieke werkdruk".

Voor de meeste aspecten bleek het bestaande beleid afdoende. Binnen het risicogebied "Aard van de inhoudelijke thematieken" hebben we in overleg met onze arbeids-geneeskundige dienst (CLB) een nieuwe preventie maatregel ingevoerd. We bieden de kans aan personeelsleden die met "moeilijke" situaties werden geconfronteerd en daardoor psychische gezondheidsproblemen ondervinden om, aanvullend aan de bestaande kanalen, in alle anonimiteit een ondersteuningstraject te genieten via de externe dienst preventie en bescherming op het werk (CLB).

Sociale verkiezingen

2016 was een jaar van sociale verkiezingen. De verkiezingen zijn vlot verlopen. De delegaties zijn opnieuw samengesteld en enkele nieuwe mensen maken deel uit van het overleg. Naast de klassieke thema's eigen aan een CPBW of een syndicale delegatie, maken we er een punt van om alle belangrijke veranderingen in ons organisatie-model daar te bespreken en te laten adviseren en houden we door

de bespreking van de vertrouwensbarometers die door teams aan de directie kunnen worden doorgegeven een vinger aan de pols in de organisatie.

Voor een organisatie in volle ontwikkeling is een sterk sociaal overleg belangrijk. Onze syndicale delegatie schoof in het kader van de organisatie-ontwikkeling zelf enkele prioriteiten naar voor: de vernieuwing van onze evaluatie-procedure en duidelijkheid omtrent verloning van diverse rollen en functies. Die prioriteiten werden meegenomen in de verdere implementatie.

Elke, van dankbaarheid terug naar geluk

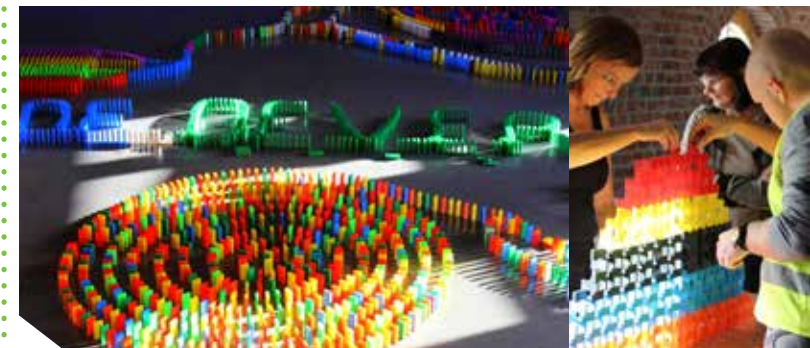
Op 8 april 2016 verloren we onze collega en teamverantwoordelijke Elke Luts. Samen met vele anderen die haar omringden hebben we afscheid genomen van een zeer warme en bijzondere dame. We herinneren ons Elke als een fijne, betrokken collega met een groot hart voor onze kinderen en jongeren. De manier waarop Elke omging met haar ernstige ziekte was voor ons allemaal een levensles in optimisme en doorzettingsvermogen. Zij leerde ons dat je van dankbaarheid altijd terug kan naar geluk. Bedankt, Elke!

Elke had 'haar team' gevraagd om enkele beelden, anekdotes en herinneringen van haarzelf als werkende mama te verzamelen en te bezorgen aan haar drie zoontjes. De ganse ploeg van het thuisbegeleidingsteam zette hier zijn schouders onder en zorgde voor een mooie "mama-schatkist" met een zelfgemaakt "mama-boek". Hartverwarmend!

Daarnaast liet Elke ons een fonds na ten voordele van de kinderen en jongeren in De Oever. We beslisten om dit fonds 'ELKE jongere telt!' te noemen en hiermee tweejaarlijks een studiedag te organiseren rond een thema dat Elke genegen was. Op 11 april 2017 vindt de eerste dag plaats met als titel "Werken met emoties van jongeren".

Het team thuisbegeleiding heeft massaal ingezet om dit verlies een plaats te geven en de krachten te bundelen om onze werking verder vorm te geven op positieve wijze. In het kader van rouwen en afscheid nemen kozen we voor een teamsessie bij vzw De Bleekweide. In het najaar zijn we met het team op ezeltocht geweest ter aandenken aan Elke en ter verbinding met elkaar. Mede door Elke is ons team hecht en veerkrachtig. Het heeft ons geholpen in het hele proces en dit blijven we koesteren!

van ZORGsector naar BOUWsector: 99 medewerkers bouwen in 2 uren een dominofinale van 200m²

"Elk jaar slaagt ons feestcomité in de organisatie van een origineel personeelsfeest. Dit jaar werd ons geduld op proef gesteld en maakten we met alle medewerkers één grote dominotrein. We werden verdeeld in teams. Elk team bouwde een eigen project. Binnen het team moesten verschillende taken opgenomen worden zoals de ontwerper, de projectleider, de bouwer, de veiligheidscoördinator ...

Creatief, concentratie, "zichtbare" verbindingen over de teams heen, sterk samenwerkingsvermogen, druk, stress, improvisatie, ontgoocheling, spannend... en na nadat alle projecten werden verbonden een resultaat waar iedereen van onder de indruk was.

GEBUNDELDE KRACHTEN

PARTNERS

SAMEN STERK, IEDEREEN WINT

We bouwen rond elke cliënt een stevig netwerk uit van mensen in zijn persoonlijke omgeving, medewerkers van De Oever en partners. We vormen lerende netwerken met organisaties die samen met ons kunnen groeien.

Hoogvliegers in onze werking: sterke partners

Samenwerking met brede instap

In 2015 zetten we binnen De Oever onze eerste stappen in de rechtstreeks toegankelijke contextbegeleiding. We gingen samenwerkingsovereenkomsten aan met diverse partners o.a. jeugdpolitie, CLB's, crisismeldpunt, CGG, de K-diensten, VGGZ, DAGG Sint-Truiden.... In 2016 werden deze samenwerkingen positief geëvalueerd en nog verbeterd waar nodig. Zo werd de algemene beslissingsboom voor aanmeldingen gespecificeerd per partner. De telefonische coaching vanuit de module positieve heroriëntering leidde tot een toename van het aantal vragen van aanmelders, maar ook tot een betere bekendheid van het aanbod van de volledige organisatie bij de brede instap. Hierdoor worden we als organisatie niet alleen meer en meer gevraagd om mee te denken rond een specifieke casus, maar ook om deelaspecten van onze werking toe te lichten aan diensten binnen de brede instap. Ons dagcentrum te Heusden-Zolder zette haar nauwe samenwerking met het lokaal hulpverlenersoverleg verder. Dit resulteerde voor het dagcentrum in 5 opstarters (4 vanuit CGG en 1 vanuit het CLB). De aanmeldingen vanuit het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg en de Sociale Dienst Jeugdrechtsbank leidde tot nog eens 5 nieuwe begeleidingen.

ESF-project "Expeditie 2021 - Krachtig organiseren"

In dit jaarverslag stonden we al uitgebreid stil bij de inhoudelijke aspecten van het project. We willen hier ook graag de partners vermelden die ons in dit proces sterk ondersteunen:

- Het Europees Sociaal Fonds (ESF-agentschap Vlaanderen)
- Ascento - voor het vormgeven van ondersteuningstrajecten op maat voor onze medewerkers en leidinggevendenden
- Disir - als procesbegeleider van het designteam

Andere partners die een sterke bijdrage leveren aan onze werking:

De afdeling **Voorzieningenbeleid** van het Agentschap Jongerenwelzijn staat binnen de Vlaamse Gemeenschap in voor de erkenning en de subsidiëring van alle private organisaties in de Bijzondere Jeugdzorg. Op hun vraag en in nauw overleg organiseren wij gepaste hulpverlening voor zorgnoden van kinderen en jongeren in onze regio.

De afdeling **Intersectorale Toegangspoort** regelt binnen het Agentschap Jongerenwelzijn de toegang van kinderen en jongeren tot de meest intensieve en ingrijpende vormen van jeugdhulp, de niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp.

Hulpverleners zoeken zo veel mogelijk naar oplossingen in de vrijwillige - buitengerechtelijke - hulpverlening. In situaties waarin dat niet lukt, kan je terecht bij een gemandateerde voorziening: **het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg (OCJ) of het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK)**.

Gerechtelijke hulpverlening is jeugdhulpverlening die door een jeugdrechter wordt opgelegd. Ongeveer de helft van onze begeleidingen valt onder deze gedwongen hulpverlening. De **Sociale Dienst van de Jeugdrechtsbank (SDJ)** volgt deze kinderen en jongeren in nauw overleg met onze begeleiders van nabij op.

Het **Crisispunt -18** is er voor crisissituaties waarbij minderjarigen betrokken zijn. Samen met de aanmelder wordt de probleemsituatie verkend en de acuutheid van de crisis bepaald. De Oever voorziet permanent begeleidingsplaatsen voor kinderen en jongeren die na crisishulp verdere thuisbegeleiding nodig hebben en biedt crisispvang voor niet begeleide buitenlandse minderjarigen.

JOPLim, Jongeren- en OuderParticipatie Jeugdzorg Limburg, werkt samen met jongeren, ouders en andere op voedingsverantwoordelijken met ervaring in de Jeugdzorg. De Oever is hierin een actieve partner.

Dankzij **Vakantieparticipatie** kunnen kinderen, jongeren en gezinnen die we begeleiden tegen een zeer voordelig tarief genieten van een daguitstap of een korte vakantie.

Vanuit ons middenbeleid doen we regelmatig beroep op het **Centrum voor Alcohol- en andere Drugproblemen (CAD)**, voor advies, vorming, infomomenten, begeleiding van jongeren en het ontlenen van informatiemateriaal.

Cordium, sociale woningmaatschappij waar we woontrainingen mee organiseren

Ons team VLOT dankt ook vzw Stappen (zorghand), de Kinderboerderij, Paardcentraal, het Kasteel van Hex, Dimi Dumortier...

Onze sponsors/donateurs: Hart voor Limburg, Fifty One Haseletum, Bands for Charity, Nike, Music For Life, Egberghs Printing, U-Hasselt, vrienden en familie van Elke Luts en alle particuliere schenkers

Andere partners die we nog willen vermelden zijn: alle plaatselijke OCMW's in de gemeenten waar we actief zijn, Groep Intro Genk, het Agentschap voor Integratie en Inburgering, Stad Genk, Pleegzorg Limburg, Centra Geestelijke Gezondheidszorg (CGG), Solentra, Arktos, OBJ, Kinderpsychiatrische diensten Limburg, Limburgse hogescholen en CVO's, scholen en sportclubs waar onze jongeren zijn aangesloten

Uitdagingen

- Bijkomende partners zoeken die betekenis kunnen hebben voor onze kinderen en jongeren
- Steungezinnenwerking uitbreiden naar alle kinderen en jongeren
- Samenwerking met pleegzorg intensifiëren

Jongere Fonto Nova:

" Ik voel me zo eenzaam en alleen. In mijn vrije tijd voetbal ik en iedereen van mijn ploeg heeft iemand langs het plein die hem steunt en zijn naam roept voor hem aan te moedigen, maar ik, ik heb niemand. Niemand die speciaal voor mij komt. Misschien af en toe een andere ouder, maar dat voelt niet hetzelfde aan als dit mijn mama of papa was. Of de trainer, maar dan weet ik dat ik beter moet voetballen. Na de voetbal kom ik in mijn studio en er is niemand die me opwacht en vraagt 'Hoe was je match? Heb je goed gespeeld?' Ik hoop dat op een dag mijn ouders aan de zijkant van het plein kunnen staan.

Begeleidster Fonto Nova:

" NBBM'ers die vanaf 17 jaar zelfstandig gaan wonen krijgen veel uitdagingen op hun pad. Ze durven niet bellen naar een huurbaas want zodra deze het 'accent' hoort, krijgen ze meestal een nee. Ze kennen België nog niet goed genoeg om te weten welke instanties er zijn en waarvoor deze dienen. Laat staan de 10000 papieren bijhouden die je allemaal krijgt. Een goede samenwerking met betrouwbare partners die de jongere en ook ons kan helpen is een must"

SAMENLEVEN MOED

Maatschappelijke investering die rendeert

In deze rubriek durven we al eens een provocerend vraagstuk opnemen. Vorig jaar gingen we dieper in op de ‘vermaatschappelijking van de zorg’ met enkele kritische kanttekeningen. Dit jaar durven we – in het licht van de ontwikkeling van ons nieuw sociaal pedagogisch concept in 2017 - een heel bijzondere stelling innemen.

Je kinderen opvoeden is een probleem-industrie geworden

Onzekere ouders schieten in een opvoedingskramp en doen steeds vaker een beroep op experts, zegt de Nederlandse hoogleraar Micha de Winter. Hij schreef hierover enkele jaren geleden het boek “Verbeter de wereld, begin bij de opvoeding.” ‘Van elk probleem wordt tegenwoordig een individuele stoornis gemaakt.’ Frappant voorbeeld: volgens De Winter heeft slechts 10 procent van de kinderen met de diagnose ADHD een echte stoornis.

Opvoeding is steeds meer puppytraining geworden, zegt Micha de Winter, hoogleraar pedagogiek aan de Universiteit Utrecht. “Consequent zijn, goed gedrag belonen, slecht gedrag bestraffen. Net als de supernanny op tv. Het lijkt wel alsof een opvoeding als geslaagd wordt beschouwd als een kind niet ontspoot, ten prooi valt aan loverboys of breezerseks.”

Wat een tragisch, armoedig beeld van opvoeding, zegt De Winter. “Natuurlijk is het belangrijk dat kinderen gelukkig worden en zich goed gedragen, maar opvoeding heeft per definitie ook met waarden te maken. Ik vind dat kinderen ook moeten worden opgevoed tot democratische burgers, die kunnen omgaan met conflicten en verschillen, die niet meteen denken in termen van wij en zij”. Maar opvoeden is een puur individualistisch project geworden, vindt De Winter. Ook de overheid stelt zich op als een supernanny die stoute kinderen en falende ouders bestraft, en steeds verder “achter de voordeur” doordringt.

Volgens De Winter worden veel problemen juist “voor de voordeur” veroorzaakt. De enorme toename van het aantal kinderen met ADHD valt moeilijk los te zien van scholen die te weinig structuur bieden en ouders en leerkrachten die niet kunnen omgaan met drukke kinderen. Jeugdcriminaliteit hangt samen met achterstanden en gebrekkige sociale controle, kindermishandeling met armoede en sociaal isolement, hangjongeren worden een probleem in buurten zonder sociale structuur, waar mensen niet meer gewend zijn kinderen te corrigeren.

“We betalen een prijs voor onze individualisering”, zegt De Winter. “Uit onderzoek blijkt dat kinderen beter presteren als ze opgroeien in buurten met een goed ontwikkelde sociale

structuur. In zulke buurten komt ook kindermishandeling minder vaak voor. Dat effect staat los van individuele kenmerken als opleiding of inkomen”.

Verbrokkeld middenveld

Het oude maatschappelijk middenveld van buurt, school, kerk en verenigingsleven is verbrokkeld of verdwenen. Daardoor hebben ouders en kinderen meer vrijheid, maar minder houvast. Volgens De Winter ligt de oplossing in het bevorderen van een nieuwe pedagogische civil society, een middenveld dat sociale verbondenheid creëert. Het overheidsbeleid gaat echter precies de andere kant op. Sociale problemen worden steeds meer gedefinieerd als individuele, psychologische problemen.

Kinderen worden behandeld volgens het medisch model. “Van elk probleem wordt een individuele stoornis gemaakt, met een individuele therapie”, aldus De Winter. Dat heeft echter grote nadelen. Niet alleen blijven sociale oorzaken buiten beeld, ook neemt het aantal kinderen waar ‘iets’ mee is almaar toe. De overheid haalt steeds meer uit de kast om individuele risicogevoelens op te sporen. “Bij sommige programma’s worden alle schoolkinderen gescreend op psychische problemen. Als je hoog scoort op zo’n testje, kun je op assertiviteits- of faalangsttraining worden gestuurd. Of de ouders moeten op opvoedingscursus. En dat allemaal zonder dat een diagnose is gesteld, alleen op basis van een simpele screening”, zegt De Winter. Wie zich hier tegen verzet, is meteen verdacht. “Ik hoorde laatst het verhaal van een moeder wier zontje ADHD zou hebben. Toen ze tegen de leerkracht zei dat jongetjes van zeven soms een beetje druk zijn, stond ze meteen in het dossier als een ‘zorgmijdende moeder’.”

De vreedzame school

Opvoeden is een project geworden. Als er iets fout gaat, worden de ouders verantwoordelijk gehouden. Onzekere ouders raken in een ‘opvoedingskramp’, zegt De Winter, en doen steeds vaker een beroep op experts. Maar als kinderen worden overgelaten aan psychiaters en orthopedagogen, zal het aantal afwijkingen verder blijven stijgen. “Zo wordt altijd gezegd dat 75 procent van de kinderen in jeugdgevangenis een psychiatrische stoornis heeft. Welke is dat dan?

Foto: Tentoonstelling Blijde Gedachten

Uitdagingen

- Sociaal-pedagogisch project uittekenen met, naast het pedagogische, voldoende aandacht voor het aanleren van competenties die maatschappelijke participatie bevorderen
- Inzetten op buurtschap en vrijwilligers, netwerken vormen rond kinderen en jongeren
- Sponsorfondsen verder uitbouwen

4 sponsorfondsen bieden mooie kansen aan jongeren.

Het **vakantiefonds** zorgt ervoor dat jongeren uit onze leefgroepen kunnen genieten van een verdiende vakantieinvulling, zowel individueel als in leefgroep.

Het **studiefonds** geeft jongeren de kans om een studie-richting te kiezen die aansluit bij hun talenten en interesses.

Het **huurwaarborgfonds** geeft aan jongeren extra kansen om zelfstandig te gaan wonen als er geen perspectief meer is naar huis.

Het **gezondheidsfonds** investeert in extra vormen van zorg zoals orthodontie, therapie, ...

Deze fondsen kracht bijzetten?

neem contact op of doe je gift via De Oever op BE90 7775 9735 0732
giften vanaf 40,00 euro zijn fiscaal aftrekbaar

• Een antisociale stoornis! Ja, zo kun je van elke vorm van gedrag een stoornis maken”.

• Het individualistische beleid werkt niet, stelt De Winter. De kosten voor zorg en begeleiding rijzen de pan uit. Het beroep op het bureau Jeugdzorg neemt met 20 procent per jaar toe. Voor de betrokkenen heeft het echter ook voordelen. Sommige scholen halen een belangrijk deel van hun financiering uit de ‘rugzakjes’ en andere faciliteiten voor zorgleerlingen. “Het is een probleemindustrie geworden.”

• Veel scholen en ouders kunnen slecht omgaan met drukke kinderen, zegt hij. “Dat wordt vertaald in een medisch probleem. Maar dat heeft wel gevolgen. Kinderen worden gelabeld. En ze slikken ritalin, een amfetamine waarvan weinig bekend is over de werking op lange termijn”. Toch is het medisch model verleidelijk: “Als je zegt dat een kind een stoornis heeft, hoef je niet meer zo sterk naar je eigen rol als ouder of leerkracht te kijken. Je ontslaat jezelf van de verantwoordelijkheid.”

• Voor De Winter ligt de oplossing in het verbeteren van sociale omstandigheden. Maar kan een pedagogische civil society, een middenveld dat zich met kinderen bemoeit, wel bewust geconstrueerd worden? De Winter: “Dat zeggen mensen wel vaker tegen me. Geloof je nog in maakbaarheid? Jij bent optimistisch!”

• Toch lopen er allerlei interessante projecten. “Mijn vakgroep is betrokken bij een project ‘de vreedzame school’. Daar wordt kinderen democratisch burgerschap geleerd, bemiddelen, omgaan met conflicten en verschillen. Dat werkt goed. De sfeer is prima, er is minder agressie. Maar de achilleshiel is dat zo’n kind na schooltijd thuiskomt in een verkaveling waar andere normen gelden. Daarom is het concept uitgebreid naar de vreedzame buurt: ook ouders, de speeltuin, de bibliotheek, de supermarkt en allerlei andere instellingen in de buurt doen mee. Er zijn minder problemen in buurten waar mensen elkaar kennen, al is het maar van gezicht. Als je elkaar kent, durf je elkaars kinderen ook aan te spreken op wangedrag.”

Pedagogische civil society

• Wetenschappelijk onderzoek laat zien dat kinderen zich beter ontwikkelen als ze opgenomen zijn in sociale netwerken die groter zijn dan het gezin alléén. Als er bijvoorbeeld goede verbindingen zijn tussen ouders in de buurt en tussen ouders en school, dan presteren kinderen beter en hebben ze meer kans op maatschappelijk succes. De kansen op kindermishandeling en jeugdcriminaliteit dalen als de sociale effectiviteit in een buurt hoog is. “Daarom is in deze tijd van

individualisering een versterking van de ‘pedagogische civil society’ nodig, waarin socialisatie een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van burgers is, en waarin het weer vanzelfsprekender is dat mensen zich het wel en wee van elkaars kinderen aantrekken”, aldus De Winter.

Weerstand bieden tegen het wij-zij denken.

• Micha de Winter vindt dat het in opvoeding, onderwijs en jeugdbeleid om veel meer moet gaan dan om individueel gedrag. “Volwassenen moeten bijvoorbeeld aan kinderen en jongeren leren wat het betekent om te leven in een democratische samenleving, waarin mensen het recht hebben op een eigen identiteit, maar waarin ze anderen datzelfde recht gunnen. Ook moeten ze hen leren hoe ze weerstand kunnen bieden tegen het verleidelijke wij-zij denken. Dat denken geeft weliswaar een veilig gevoel van verbondenheid, maar brengt ook het risico van uitsluiting en dehumanisering met zich mee. Op allerlei momenten in de geschiedenis en op allerlei plekken in de wereld gaan morele uitsluiting en dehumanisering vooraf aan ernstig geweld tegen andersdenkenden, soms zelfs uitmondend in genocide. Opvoeding en educatie kunnen een zeer belangrijke bijdrage leveren aan het voorkomen van zulke uitwassen.”

Vrij naar Peter Giesen (De Persgroep Publishing) - Micha de Winter, Universiteit Utrecht.

Blijde Gedachten

• Weg met het stigma van de jeugdzorg! We willen onze kinderen en jongeren tonen vanuit hun krachten en talenten... Dat was de motivatie van enkele enthousiaste medewerkers om het project “Blijde Gedachten” op te zetten. Ze vonden inspiratie in het uniek kunstproject van Chris Campers in Turnhout en vonden Chris bereid om een heel bijzonder project in goede creatieve banen te leiden. Kinderen en jongeren deelden met senioren van woonzorgcentrum Clarenhof hun levenswijsheden en vonden inspiratie in elkaars blijde gedachten. Een bijzondere interactie die de verhalen en de levensenergie van deze kinderen verbindt met de wijsheid en ervaring van ouderen. Dit gaf naast enkele prachtige kunstwerken, een mooie, zorgende, helende interactie over de generaties heen. Op 21 november hebben onze kunstenaars onder grote belangstelling hun eigen tentoonstelling geopend in de kapel van Het Clarenhof. Een mooie gelegenheid om hun netwerk te mobiliseren en om aan de samenleving te tonen hoe krachtig deze kinderen en jongeren zijn. In 2017 kan je deze kunstwerken bewonderen tijdens de Virga Jessa feesten in Hasselt.

De Oever: T. 011 85 90 40
www.deoever.be • welkom@deoever.be

7 leefgroepen, **2** diensten begeleid zelfstandig wonen,
1 thuisbegeleidingsdienst en **1** dagcentrum,

Verblijf met contextbegeleiding

- **Huis 17**
Rozenstraat 21-23, 3500 Hasselt, T.: 011 85 14 33, huis.17@deoever.be
- **De Souw**
Souwstraat 13, 3530 Houthalen, T.: 011 52 42 72, de.souw@deoever.be
- **De Wimmert**
Smetstraat 21, 3501 Hasselt, T.: 011 37 61 65, de.wimmert@deoever.be
- **Het Luik**
Luikersteenweg 41, 3500 Hasselt, T.: 011 22 59 86, het.luik@deoever.be
- **De Najade**
Smetstraat 21b, 3501 Hasselt, T.: 011 76 29 01, de.najade@deoever.be
- **Fonto Nova**
Stalenstraat 22, 3600 Genk, T.: 089 20 62 10, fonto.nova@deoever.be
- **Saudade**
Gemeenteplein 9, 3560 Lummen, T.: 013 32 52 35, saudade@deoever.be

Contextbegeleiding

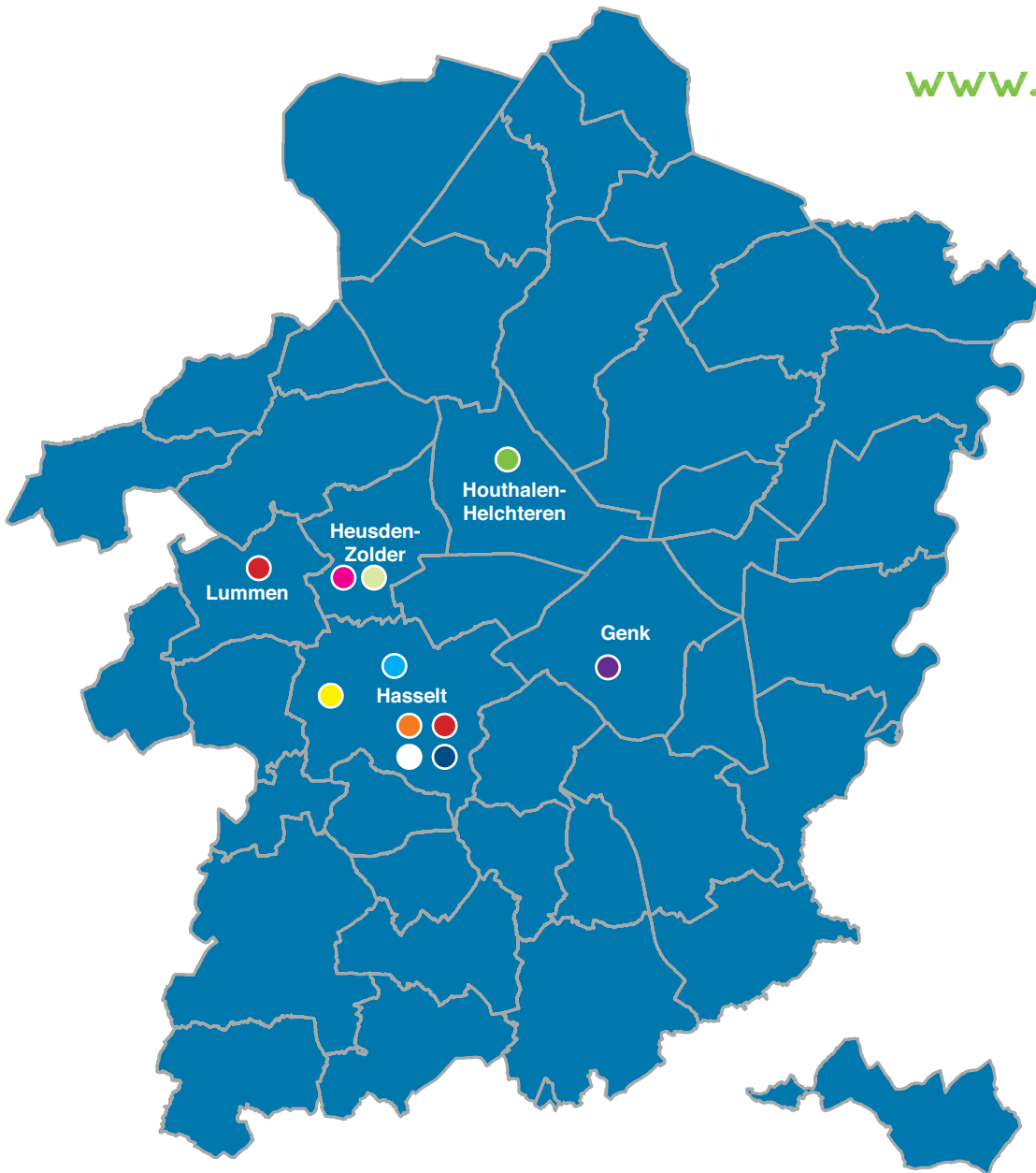
- **De Kering Thuisbegeleiding**
Smetstraat 19, 3501 Hasselt, T.: 011 85 90 52, de.kering@deoever.be

Contextbegeleiding in functie van autonoom wonen

- **De Kering bzw**
Smetstraat 19, 3501 Hasselt, T.: 011 85 90 52, de.kering.bzw@deoever.be
- **De Dijk bzw**
Ghoosstraat 4/2, 3550 Heusden-Zolder, T.: 011 89 20 20, de.dijk@deoever.be

Dagbegeleiding in groep

- **De Sluis Dagcentrum**
Ghoosstraat 4/2, 3550 Heusden-Zolder, T.: 011 53 02 60, de.sluis@deoever.be

vzw De Oever Smetstraat 19 3500 Hasselt T. 011 85 90 40 www.deoever.be

Uitgave: vzw De Oever
Redactie en vormgeving: vzw De Oever
Gepubliceerd op: 15 mei 2017